

1 SVJEDOK: Dobro jutro, časni Sude.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavićemo sa glavnim ispitivanjem
3 koje će voditi gospodin Živanović.

4 Gospodine Živanoviću, izvolite.

5 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Hvala.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala i Vama. Dobro jutro.

7 SVJEDOK: PETAR VUGA [nastavak]
8 Ispituje g. Živanović: [nastavak]

9 P: Gospodine Vuga, mi smo juče dosta se zadržali na pravilima služ... na
10 pravilima službe organa bezbednosti. Ja bih samo želeo da Vas još pitam: kome su
11 ta pravila službe bila poznata? Kome su ona bila namenjena, da li svim
12 pripadnicima vojske ili samo određenim kategorijama?

13 O: Pravila službe su namenjena pre... pre svega samoj službi da po njima
14 postupa u skladu sa onim što je propisano. I drugo, pravila službe su namenjena
15 svim starešinama koji u svom sastavu imaju organe bezbednosti i komanduju i
16 rukovode njihovim radom, njima. To se odnosi na Pravilo službe vojne policije i
17 pra... Uputstvo za primenu pravila službe vojne policije.

18 P: Ja bih Vas sad zamolio... Ja bih Vas sada zamolio da pogledamo
19 dokument sa tužiočeve liste. To je 2741.

20 O: Imam taj dokumenat, gospodine Živanoviću.

21 P: Eh. Ja bih Vas molio... Ne znam da li je engleski tekst na ekranu,
22 kad ga ne vidimo.

23 Ovaj, vidite da se radi o instrukciji, o rukovođenju i komandovanju,
24
25
26
27
28
29
30

1 bezbednosno-obaveštajnim organima Vojske Republike Srpske od 24. oktobra 1994.
2 godine. Ja bih Vas pre svega zamolio da nam kažete šta je to uopšte u vojnoj...
3 vojnoj terminologiji "instrukcija"?

4 O: Instrukcija je u vojnoj terminologiji dokument normativnog karaktera
5 koji upućuje na postupke onih na koje se instrukcija odnosi i može imati
6 obavezujući karakter u skladu sa tim kakav joj se značaj daje u tom postupku,
7 što će reći da može biti potpuno obavezujuća ili usmeravajuća u pogledu
8 ponašanja i delovanja izvršilaca na koje se ova instrukcija odnosi. Daklem, u
9 ovom slučaju radi se o instrukciji o rukovođenju i komandovanju i odnosila se na
10 one koji rukovode i komanduju obavješ... bezbjednosno-obavještajnim organima sa
11 sadržajem koji precizira deo čime se moraju ili trebaju rukovoditi oni koji...
12 na koje se instrukcija odnosi, a to su koji... u svi... sve starešine,
13 komandanti koji u svom...svojim organizacijsko-formacijskim sastavima imaju
14 organe bezbednosti i obavještajne organe i rukovode komandu i u njima.

15 P: Recite mi sada, molim Vas, da li se ova instrukcija može smatrati
16 nekim novim aktom u odnosu na Pravilo službe organa bezbednosti ili ne?

17 O: Instrukcija je u skladu sa Pravilom službe organa bezbednosti u
18 smislu da se određuje način njegovog sprovođenja u oblasti rukovođenja i
19 komandovanja, ali ona ne zadire u odredbe Pravila službe, kako će se i koji
20 poslovi obavljati u organima bezbednosti.

21 P: Možete li nam sada malo pojasniti na koji način ona određuje načine
22 na koje će se pravila primenjivati... Pravila službe organa bezbednosti
23 primenjivati?

24 O: Instrukcija je izraz potreba koje su nastale u konkretnim uslovima u
25 kojima je delovala Vojska Republike Srpske. Radilo se o stanju koje je poznato.
26 Njega neću posebno da opisujem, ali ću da kaž...da sledeće naglasim: instrukcija

27
28
29
30

1 je zbog potreba nametnula rukovodstvu, vojnom rukovodstvu, odnosno komandantu
2 Glavnog štaba da organe bezbednosti starešine koji njima komanduju usmeravaju na
3 takav način da mogu efikasno da štite vojsku, naročito u delu koji se odnosi na
4 kontraobaveštajne poslove, jer je to bio jedan od velikih problema sa kojima su
5 se suočavali, bar prema oceni koja je data u uvodnom delu instrukcije. I još da
6 podvučem i sledeće: da je instrukcija naglasila jedan deo problema koji je vezan
7 za ne samo za delovanje organa bezbednosti, nego i druga pitanja koja se tiču
8 organa bezbednosti i imaju veliki uticaj na izvršavanje zadataka iz oblasti...
9 iz njihovog delokruga i... i poslova koje oni obavljaju.

10 P: Je li možete da mi kažete, molim Vas, na koji način je instrukcijom
11 određeno... određena ta raspodela vremena koju... vremena koje treba da posvete
12 organi bezbednosti u svom gradu na one dve vrste poslova o kojima smo juče
13 govorili?

14 O: Instrukcija je po... u svom sadržaju odredila određeni odnos između
15 kontraobaveštajnih poslova čiji su nosioci organi bezbednosti i poslova u kojima
16 organi bezbednosti učestvuju u okviru svojih komandi. To su štabno-bezbednosni,
17 vojno-policijski i poslovi iz Zakona o krivičnom posku... postupku...
18 pretkrivičnom postupku. Instrukcijom je određeno da se oko 80% ukupnog
19 angažovanja organa bezbednosti treba obezbediti da se... da rade na poslovima,
20 kontraobaveštajnim, a da oko 20% ukupnih mogućnosti koje imaju na raspolaganju
21 bude posvećeno ili utrošeno na poslove koji se obavljaju iz ove... iz ova tri
22 dela u kojima su učesnici organi bezbednosti. To je odnos koji je približan kao
23 što je bilo istraživanje koje je vršeno pre nego što je pravilo napisano o kome
24 sam ja govorio juče. Taj odnos je u našem istraživanju smatran optimalnim ako

25

26

27

28

29

30

1 su organi bezbednosti angažovani oko 75% na kontraobaveštajnim poslovima. Ovde
2 je taj procenat pomeren na oko 80% od ukupnog angažovanja. Verovatno - imam
3 razloge da verujem u to - da su okolnosti i uslovi u kojima su delovali organi
4 bezbednosti Vojska Republike Srpske pooštrili ovaj zahtev i podigli na ovol...
5 ovakav procenat učešća organa bezbednosti, odnosno raspodele vremena organa
6 bezbednosti.

7 P: Ja bih Vas molio da pogledamo ovu drugu tačku instrukcije, u kojoj se
8 kaže da organima bezbednosti neposredno komanduje komandant jedinica, i... a da
9 u stručnom pogledu, centralizovano rukovode bezbednosno-obavešt...obaveštajni
10 organ pretpostavljene komande. Je li' možete sad to da nam objasnite šta bi to
11 trebalo da znači "centralizovano rukovode" i da nam napravite tu razliku između
12 ovlašćenja komandanta i ovog centralizovanog rukovođenja bezbednosno... od
13 strane bezbednosno-obaveštajnog organa?

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey?

15 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Osnova. Prethodno je pitanje bilo:
16 "Imam razloga da vjerujem da su okolnosti..." Da li bismo mogli da razjasnimo -
17 pošto... - da li je to njegova studija kao vještaka ili ima nekakva lična
18 iskustva na terenu u to vrijeme, kako bismo znali kako on gleda na te odgovore?

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je vrlo fer komentar.
20 Gospodine Živanoviću, molim Vas da pitate svjedoka nešto o tome, da se pozabavi
21 tim pitanjima.

22 G. ŽIVANOVIĆ:

23 P: Ja bih Vas molio, evo, da razjasnimo upravo ovo pitanje koje je
24 sada... na koje je ukazao gospodin McCloskey. Da li...

25 O: U redu je. U redu je. U pok... u pokušaju da skraćeno odgovorim ja

26

27

28

29

30

1 nisam davao komentar na ovo za... da imam razloga, ali sad ću da ih obrazložim
2 da se vidi koji su to razlozi. Istraživanje koje je vršeno - ja sam to uporedio
3 sa istraživanjem koje je vršeno pre nego što je napisano pravilo. Pravilo...

4 P: Oprostite, samo sporije malo govorite.

5 O: Da, da. Pravilo je pisano i istraživanje vršeno u mirnodopskim
6 uslovima, u redovnom stanju, daklem u vreme kada su događaji bili i odvijali se
7 u stab... u relativno stabilnim uslovima. Obaveštajna delatnost i sve druge
8 delatnosti koje su ugrožavale bezbednost Jugoslavenske narodne armije i oružanih
9 snaga SFRJ odvijali su se u vremenu kada nije bilo rata, nije bilo oružanog
10 sukoba. Za razliku od toga... I tada je to što smo mi istražili ukazivalo da je
11 75% angažovanja - oko 75 - to se ne može računati matematički, ali se može u
12 nekom odnosu prikazati - bilo posvećeno kontraobaveštajnim poslovima, kao
13 zadovoljavajućem odnosu u sprečavanju tajnih ugrožavajućih delatnosti.

14 Međutim moje zaključivanje o okolnostima u kojima je vođen... vođen...
15 bio oružani sukob i građanski rat onakvog karaktera kakav je bio u Bosni i
16 Hercegovini, u poređenju sa ovim što smo mi istražili, dokumenta koja sam
17 proučio i u kojima sam procenjivao, na osnovu podataka, stepen ugrožavanja i
18 način ugrožavanja Vojske Republike Srpske, me je naveo na zaključak, na ono što
19 sam rekao, da imam razloga da verujem da je taj procenat u takvim uslovima sa
20 stanovišta angažovanja organa bezbednosti morao biti pomeren u pravcu njihovog
21 većeg angažovanja nego što je to bilo u JNA, odnosno u SFRJ u onim uslovima i
22 okolnostima.

23 Tu je suština mog zaključivanja i na tome se temelji moj stav da imam
24 razloga da verujem iz ovoga svega da je to navelo autora, odnosno Glavni štab
25 Vojske Republike Srpske da ovako postupi kad je reč o rukovođenju i komandovanju

26

27

28

29

30

1 organima bezbednosti Vojske Republike Srpske. Naravno, tu podrazumevam i ovaj
2 drugi deo rečenice, a to je bezb...bezbedno... o...obavještajnim organima - ne
3 samo organima bezbednosti, nego i obavještajnim org...organima. Evo, to je
4 odgovor na pitanje koje je postavljeno.

5 P: Samo još da pojasnimo ovaj Vaš odgovor. Kad... kad kažete "većeg
6 angažovanja organa bezbednosti", hoćete samo reći na kojim poslovima "većeg
7 angažovanja"?

8 O: Veće angažovanje se prvenstveno ogleda u najtežim oblicima
9 ugrožavanja. Mi u vreme pisanja materijala o kom sam govorio, znači istraživanja
10 ovog i ovog pravila, nismo imali ubacivanje diverzantsko-terorističkih grupa.
11 Ako je i bilo, moglo bi se smatrati zanemarljivim u odnosu na ratne uslove. Po
12 pravilima, kao što je u pravilu brigada, stoji jedna odrednica u kojoj se kaže
13 da se borba protiv specijalnih snaga, pored kontraobaveštajnih poslova organa
14 bezbednosti, vodi i na druge načine. Sad da ne nabrajam dalje - to će verovatno
15 doći na red. Al' kad to kažem, to je samo jedna ilustracija koliko su promenjeni
16 uslovi i okolnosti u kojima organi bezbednosti izvršavaju svoje zadatke u ratnim
17 uslovima, za razliku od onih koji su to radili u mirnodopskim uslovima. Dakle to
18 je bilo... suštinska je razlika u tome.

19 Osim toga gotovo da nema potrebe da se objašnjava šta ostalo nosi rat sa
20 sobom u oblasti bezbednosti. Čak i najobičnije stvari u životu menjaju svoju...
21 svoju suštinu u nekim situacijama kakve rat donosi.

22 P: Gospodine Vuga, ja bih se sad vratio na ono pitanje koje sam Vam
23 postavio. Dakle odnosi se na pojašnjavanje tačke 2 instrukcije. Pa bih Vas molio
24 da nam kažete šta to znači da organi bez... da organima bezbednosti, u stručnom
25 pogledu, centralizovano rukovode bezbednosno-obaveštajni organ pretpostavljene
26 komande?

27 O: Pa, ovaj deo koji ste Vi... ovo pitanje koje ste Vi postavili,
28 gospodine Živanoviću, ukazuje na postojanje stručnih poslova po kojima je

29
30

1 nešto... neki... jednim delom bilo reči juče, koji imaju zajedničke osobine i
2 zajedničke potrebe na svim nivoima komandovanja u Vojsci Republike Srpske. I da
3 bi bili efikasni, oni moraju biti povezani u funkcionalnu celinu koja može
4 obezbediti brz protok informacija unutar te celine i njenu pravilnu... pravilnu
5 i potpunu procenu tih informacija, i brzo reagovanje na situacije gde bi stručni
6 rad mogao postići najefikasnije rezultate. Dakle suština je u tome da
7 centralizovano podrazumeva da se na jednom mestu gotovo istovremeno - koliko je
8 to moguće, naravno - steknu sve informacije o ugrožavanju, da se odmah uoče
9 važna iskustva koja mogu imati značaja za ceo sistem i da se ta iskustva
10 povratnom informacijom daju na raspolaganje svim nosiocima funkcije
11 kontraobaveštajnih poslova i svim onima koji moraju na svojim mestima, gde se
12 nalaze, računati da se ta i takva iskustva mogu pojaviti u njihovom... na
13 njihovom prostoru, gde oni deluju. I sledeće, da ih isto to odmah obavezuje, kad
14 dođu do podataka i saznanja od značaja za ceo sistem, da te podatke vrlo brzo i
15 najkraćim putem stave na raspolaganje da bi se znalo u kojoj je meri, na koji
16 način ugrožena Vojska Republike Srpske kao celina i po delovima. Takvo
17 komandovanje na najvišem nivou može donositi odluke i distribuirati zadatke
18 podčinjenima saglasno sveukupnim saznanjima.

19 P: U ovoj... u ovoj istoj tački se govori o samostalnosti organa
20 bezbednosti u realizaciji obaveštajnih i kontraobaveštajnih zadataka i
21 operativnog kombinovanja. Vi ste nam objasnili šta su kontraobaveštajni poslovi.
22 Mislim da ne treba mnogo objašnjavati. Možda možete u par reči da nam kažete što
23 su obaveštajni poslovi, mada mislim da to je poznato, ali bih Vas molio da nam
24 pojasnite šta to znači "operativno kombinovanje"?

25 O: Pojam "operativno kombinovanje" je jedan složen pojam kad je reč o
26
27
28
29
30

1 strukturi zadatka koje treba izvršiti, ali ću pokušati da ga na jednostavan
2 način prikažem. Organi bezbednosti imaju na raspolaganju ili, bolje rečeno,
3 propisano im je da mogu primjenjivati ukupno 11 metoda rada, pojedinačno ili u
4 međusobnoj zavisnosti jedne od drugih, što znači ako saradnik dâ izveštaj, da će
5 neko ko je osumnjičen ili sum...sumnjiv po tome da deluje za stranu obaveštajnu
6 službu, da radi, krenuti se u nekom pravcu gde može biti interesantan kontakt,
7 mora se iskombinovati pokrivanje takvog kontakta. Drugim rečima, zavisno je od
8 izveštaja saradnika šta ćemo dalje da radimo. A od toga što smo uradili dalje
9 postoji zavisnost sledeće metode koja će biti izabrana da pokrije tu sledeću
10 aktivnost. I to je oblik kombinacije međusobne ovih metoda koji treba da nas
11 dovede do saznanja koje će odgovoriti na pitanje sa kakvim ugrožavanjem imamo
12 posla. To je jedna strana kombinovanja.

13 Druga strana operativnog kombinovanja - koja nije samo privilegija ni
14 organa bezbednosti, ni obaveštajnih organa u smislu Vojske Republike Srpske, već
15 su to radile sve službe i na njihovim iskustvima je - to je da se preko lica
16 koja se kreću ili nalaze u zahvatu prostora koji je interesantan u obaveštajnom
17 smislu pokušavaju stvoriti mogućnosti da ona legalno ili na neki drugi način
18 prikupe podatak na protivničkoj strani i da ga opet prenesu na našu stranu sa
19 pokrićem da imaju opravdanje ili pokriće za to što su boravili i na jednoj, i na
20 drugoj strani. A ispod toga je kombinacija službe koja želi da dođe do onoga što
21 je interesuje.

22 Dakle "operativno kombinovanje" je pronalaženje pogodnih lica i pogodnih
23 načina da se ispuni zadatak koji je postavljen bilo da je u obaveštajnoj, ili u
24 kontraobaveštajnoj oblasti.

25 P: Moje bi sledeće pitanje bilo da li je ova samostalnost organa
26 bezbednosti, kako je definisana u tački 2 ove instrukcije, da li ona iz...

27 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nemamo prijevod. Ne znam što se
28
29
30

1 događa. Malo sam čekao, ali previše dugo je potrajalo.

2 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Pokušaću ponovo.

3 P: Gospodine Vuga, da li samostalnost obaveštajnih i... samostalnost
4 organa bezbednosti, kako je definisana u tački 2 ove instrukcije, izlazi iz
5 okvira koji su postavljeni pravilima službe? Da li ih postavlja na neki nov
6 način?

7 O: Ovde se samostalnost ne postavlja na nov način. Ona se samo ističe da
8 bi bila uočljiva i da bi se o njoj vodilo računa kada se odlučuje da se
9 dodeljuju zadaci organu bezbednosti i vrši kontrola nad tim zadacima. Ja sam
10 karakter tih poslova objasnio, ali samo ukratko, da samo nakr... ukratko da
11 kažem sledeće: samostalnost u izboru izvora podataka i samostalnost u izboru
12 kombinacije kojom će se ostvariti zadatak oglada se u tome što se ne može
13 unapred predvideti da se izabere konkretno lice, pa je potrebno tragati za
14 rešenjem, što se ne može unapred sigurno potvrditi da je otkrivena obaveštajna
15 delatnost, pa je potreban proces i kombinacija da se otkriva. Razlog je da se sa
16 takvim podacima i sa takvim načinom rada ne može doći do zaključka na osnovu
17 koga mi se odmah reagovalo i preduzimale mere - u domenu komandovanja, gotovo
18 ništa. Znači ne postoji mogućnost da se to radi.

19 Pa bi se postavilo pitanje da li ovo što je izvan odnosa snaga i svih
20 ostalih procedura koje pripadaju komandovanju, zaista, po prirodi svog odvijanja
21 i nastajanja, i razrešavanja, pripada komandovanju, računajući i elemenat stroge
22 tajnosti, koji je propisan i koji se mora poštovati. Daklem to su razlozi,
23 odnosno mesto zbog čega je ta samostalnost potreba, zbog čega je ona propisana i

24

25

26

27

28

29

30

1 zbog čega se ona mora poštovati.

2 P: Hvala Vam. Ja bih sada prešao na tačku 3 ove instrukcije. To je druga
3 strana u *e-court*u i u *B/C/S*, i u engleskoj verziji. Taj deo instrukcije govori o
4 obaveštavanju, o dužnosti organa bezbednosti da obaveštavaju i da upoznaju
5 neposredno pretpostavljene komandante sa podacima, procenama i zapažanjima.

6 Vi ste nam o tome govorili, kako je to postavljeno u pravili... Pravilu
7 službe organa bezbednosti, pa mi sada takođe recite da li je to na isti način
8 postavljeno i ovde u ovoj instrukciji ili se možda tu javljaju neka odstupanja.

9 O: Instrukcija je u ovom delu dosledna u primeni odredaba Pravila službe
10 i ona ne menja... ona još jednom podvlači i komandantima, i organima bezbednosti
11 da ova obaveza ne može da se zanemari i da ona ima značaj kome i jedni, i drugi
12 moraju da pristupe sa punom ozbiljnošću. Zato i jeste ovo naglašeno, da organi
13 bezbednosti su članovi svojih komandi i da one podatke kojima komanda treba da
14 raspolaže, odnosno procene, zaključke i predloge do kojih su došli u svom
15 kontraobaveštajnom radu i uopšte u vršenju funkcije bezbednosti u komandi, učine
16 dostupnim, odnosno daju na raspolaganje komandantu jedinice i organima komande
17 kad to nije potrebno komandantu neposredno... neposredno - znači potrebno mu je
18 uvek, ali ne uvek neposredno. Zato instrukcija ostaje tu dosledna i nije ništa
19 promenila.

20 P: Tačka 4 ove instrukcije govori o izveštavanju organa bezbednosti po
21 stručnoj liniji organa bezbednosti pretpostavljenih komandi. Da li možete da
22 kažete, s obzirom da se ovaj deo komunikacije u ovoj instrukciji navodi da je

23

24

25

26

27

28

29

30

1 državna tajna i..., da li to odstupa od pravila službe organa bezbednosti?

2 O: Mi smo juče razmatrali tačku 25, koja ukazuje na to da su... postoje
3 ograničenja u pogledu upoznavanja sa jednim delom, ili bolje rečeno konkretno sa
4 podacima koji se odnose na primenu metoda rada organa bezbednosti. To je u
5 skladu... odredba je u skladu sa Pravilom službe i Uputstvom o primeni metoda
6 rada organa bezbednosti, odnosno, o metodima /sic/ rada organa bezbednosti, jer
7 primena je stvar koju rade organi bezbednosti po tom uputstvu. Tako da nema
8 nekog posebnog zahteva. Ovaj zahtev se u kraćem obliku nalazi u Pravilu službe,
9 u domenu o komandovanju i rukovođenju organima bezbednosti i u domenu o podacima
10 i metodima /sic/ i sredstvima rada organa bezbednosti. Na ta dva mesta se u
11 Pravilu službe nalazi ovo što je ovde u instrukciji navedeno, s tim što je ovde
12 malo izvučeno, kako da kažem, kao jedna cjelina i stavljeno da se može lakše
13 uočiti.

14 P: U ovoj tački se posebno daje osvrt na telegrame i poštu pripadnika
15 bezbednosno-obaveštajnih organa, pa Vas molim da mi kažete da li je taj deo u
16 skladu sa Pravilom službe organa bezbednosti.

17 O: Pravilo se službe... Pravilo službe se ne bavi pitanjima pošte.
18 Pravilo službe se bavi podacima i njihovim značajem, a oblik njihovog prenošenja
19 je samo način kako da budu dostupni onome kome su namenjeni. Što se tiče ovog
20 dela, on je govorio o konkretnim načinima prenošenja, pa je i te načine naveo
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kao mogućnost kako mogu biti ili zaštićeni, ili da otiču podaci ako se ne bude
2 primenjivalo ovo što se odnosi na podatke. Pa su navedeni telegrami i pošta. To
3 je verovatno bio - ne verovatno, nego to je sigurno u onim uslovima bio najčešći
4 način komuniciranja jer su lični kontakti i način prenošenja poste... pošte na
5 druge načine bili manje zastupljeni zbog okolnosti i načina delovanja.

6 Pa je navedena konkretno telegram i pošta, ali i drugi oblici preko kojih
7 su se mogli prenositi podaci morali su biti tako tretirani i tako zaštićeni.

8 P: U sledećoj tački, tački 5, se govori o kadrovskoj politici i
9 vođenju... u službi pripadnika ovih organa - dakle bezbednosno-obaveštajnih
10 organa - odlučivanju o prekomandama, postavljenjima, upućivanja na posebne
11 zadatke, pa Vas molim da mi također odgovorite da li je ovo u skladu sa Pravilom
12 službe organa bezbednosti ili se tu postavljaju neki... unose neki novi
13 elementi, nova rešenja.

14 O: Pravilo službe je postavilo funkcionalno određenje šta će organi
15 bezbednosti da rade, a onaj ko komanduje i rukovodi radom organa bezbednosti u
16 cjelini, on je bio obavezan da saglasno tom pravilu nađe kadrovska i
17 organizacijska rešenja da bi se ono moglo ostvariti. Naravno, pod tim se
18 podrazumevaju kriterijumi za kadrove koji će biti nosioci poslova. I nije ovo
19 jedini kriterijum koji je inače va...važio u vojsci, i u Vojsci Republike
20 Srpske, kao i u JNA, po kome se vršio izbor kadrova za pojedine dužnosti. Tako
21 su vršene provere i za neke druge dužnosti u Vojsci Republike Srpske. A pravilo
22 predviđa da se za određene dužnosti - pa je negde u tom uputstvu za proveru
23 podataka proved... navedeno koje su to dužnosti - da se mora vršiti provera. A o
24 podobnosti kadrova za rad u organima bezbednosti ja sam juče rekao nekoliko
25 stvari koje ovde važe kad je reč o njihovom smenjivanju, vođenju, preduzimanju

26

27

28

29

30

1 disciplinskih mera. Komandant u ovom slučaju nije bio nemoćan. Postoji linija
2 rukovođenja i komandovanja u kojoj postoje instit... nivoi na kojima se sva ova
3 pitanja rešavaju.

4 Daklem odluka je trebala biti doneta u skladu sa sveukupnim statusom
5 funkcije organa bezbednosti i radom organa bezbednosti na toj funkciji -
6 poznatim delom, koji je bio obelodanjen i obavljao se u okviru komandi, i onim
7 delom kontraobaveštajnim koji je bio stručno usmeravan od strane viših organa
8 bezbednosti pod punom kontrolom njegove zakonitosti, stručnosti i efikasnosti.
9 To je činilo jednu celinu, pa je kadrovski određeno da kao celina rešava i vodi
10 u Vojsci Republike Srpske saglasno propisima. Otuda su ove tačke instrukcije il'
11 naznake u instrukciji saglasne onome što je odredio Glavni štab Vojske Republike
12 Srpske u vršenju dužnosti organa bezbednosti, kao i u drugim oblastima delovanja
13 i rada kadrova u Vojsci Republike Srpske za pojedine dužnosti. Nije u
14 suprotnosti sa Pravilom. U skladu je sa funkcijom i ulogom komandanta Glavnog
15 štaba i Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, a to je dato u pravilu, u tački
16 95 i 96, i u ovlašćenju koje je dato komandantu Glavnog štaba. Naravno, ono je
17 prevedeno jer nemamo nijedan dokument koji govori... koje pravilo ovde izuzima
18 kao... da se iz njega izuzima neka od ovih tačaka. Znači iz pravila nije izuzeta
19 ni jedna tačka, pa je i nadležnost adekvatna onome što je u pravilu data.

20 P: Vi ste u Vašem odgovoru, između ostalog, rekli - to je na strani 13,
21 linija... red 25 transkripta - da komandir... komandant nije bio nemoćan. Pa bih

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vas molio da ako možete, to malo pojašnjete, šta ste pod tim mislili.

2 O: Pa, dobro. Mislio sam ono upravo što i jeste, a to je da je komandant
3 imao organe bezbednosti u komandi i određivao mu je zadatke koji nisu bili
4 vezani sa... za metode rada, jer metode rada su bile izuzete. Sve ostalo: njegov
5 doprinos bezbednosti jedinice, njegovo učešće u bezbednosnoj proceni, njegovo
6 učešće u predlaganju, njegovu odgovornost za realizaciju mera bezbednosti sa
7 stanovišta struke, njegovo stručno rukovođenje i usmeravanje vojnom policijom,
8 njegovo učešće u predkrivičnom postupku u okviru komande, gde su se pojavljivale
9 potrebe za njegovim angažovanjem saglasno delokrugu - i sad mogu da navedem još
10 drugih pitanja i poslova koje je organ bezbednosti u komandi obavljao. Po tim
11 pitanjima je situacija potpuno jasna, da je on potpuno odgovoran za bezbednost
12 svoje jedinice u funkciji kako mu je ona definisana. U tom pogledu, on deo
13 poslova koje obavlja u kontraobaveštajnoj oblasti vezuje, koliko je to moguće, i
14 predlaže da se razrešavaju u okviru komande.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospođo Nikolić?

16 GĐA NIKOLIĆ: Hvala, časni Sude. Imamo grešku u transkriptu. To je - u
17 prevodu - stranica 15, red 4, gde je svedok rekô: "u njegovom stručnom vođenju
18 vojnom policijom", a ne "komandovanju i vođenju vojne policije".

19 SVJEDOK: Mogu li da još... da nastavim jedan deo odgovora koji sam
20 zau...zaustavio?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Nastavite. A prevoditelji,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odnosno tkogod se bude brinuo za ispravljanje transkripta, molim da se to
2 ispravi, dakle ono što je rekla gospođa Nikolić.

3 Gospodine Vuga, da li se slažete s onime što je rekla gospođa Nikolić?

4 SVJEDOK: Tačno je tako. Stručno rukovođenje vojnom policijom.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Možete nastaviti s prethodnim
6 odgovorom.

7 SVJEDOK: I da kažem sledeće: da je komandant u tom pogledu u potpunosti
8 imao nadležnosti nad organom bezbednosti, uz ograničenja koja su se odnosila da
9 je preduzimanje mera prema organu bezbednosti - bilo kojih, kad kažem mera:
10 nagrađivanja, kažnjavanja, disciplinskih, unapređenja i ostalih svih mera koje
11 su u okviru komandovanja dozvoljene i predviđene - bilo povezano sa potpunim
12 saznanjem o 80% njegovog rada ili 75% njegovog rada na kontraobaveštajnim
13 poslovima, i onda je ta ocena i taj zahtev ili odluka mogla biti zasnovana na
14 realnim osnovama. U protivnom, najvažniji deo funkcije bio bi ignorisan i na
15 njoj se ne bi donosila prava ocena o tome organu bezbednosti koji je u pitanju.
16 To je suština svih ovih određenja. Uz jednu napomenu - a ja sam jučer o njoj
17 govorio - o kriterijumima za izbor u organe bezbednosti koji su bili u rukama
18 Glavnog štaba, odnosno komandanta Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, koje...
19 koji se nisu smeli narušavati na bilo kom nivou bez znanja i odobrenja onoga ko
20 ih je propisao.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. ŽIVANOVIĆ:

2 P: Ja bih sada prešao na sedmu tačku ovog uputstva. Ja mislim da se ona
3 nalazi na sledećoj strani i B/C/S verzije i engleske verzije.

4 Ona kaže da kontrolu stručnosti, zakonitosti i pravilnosti u radu
5 bezbednosno-obaveštajnih organa vrše isključivo prvopos...pretpostavljeni organi
6 za bezbednosno-obaveštajne poslove, osim onog dela njihovog angažovanja koji se
7 odnose na komandno-štabne poslove. Je l' možete samo još to da nam razjasnite u
8 pogledu ove instrukcije, da li je to u skladu sa Pravilom službe organa
9 bezbednosti o kome smo govorili juče?

10 O: Ovo je u skladu sa Pravilom službe organa bezbednosti i uz to, ne
11 samo da je u skladu, nego jasno razgraničava stručne poslove i njihovu kontrolu,
12 i ne meša se komandant u onaj deo koji on ima da određuje organu bezbednosti.
13 Čak nema nikakve kontrole i uticaja od strane pretpostavljenih organa na taj
14 deo. Zato se ovde i kaže "osim", znači ne onaj deo, nego "osim onog dela koji se
15 odnosi na komandno-štabne poslove". Daklem ne može se tu niko mešati. To je
16 komandovanje koje ima isključivo pravo da o tim komandno-štabnim poslovima
17 odlučuje i za... daje zadatke organu bezbednosti, kontroliše i tako dalje, i
18 ostalo što je vezano za komandovanje. Potpuno su razdvojene. I
19 vertikal...vertikalni način kontrolisanja stručnih poslova ne ulazi u
20 komandovanje.

21 P: Samo... samo da razjasnimo ovaj jedan deo Vašeg odgovora da kaže...
22 gde kažete da čak i pretpostavljeni organi nemaju mnogo uticaja na taj deo...

23 O: Ne "mnogo", nemaju uticaja.

24 P: Samo da razjasnimo koji su to pretpostavljeni organi. Da li mislite
25 na organe bezbednosti ili organe pretpostavljene komande?

26 O: Ovde je reč o kontroli struč... kontroli stručnosti. Samim... samom
27 početku je već dat uslov na koji se odgovara, znači kontrola stručnosti i
28 zakonitosti rada organa bezbednosti u domenu kontraobaveštajnih poslova.

29

30

1 Sam početak je odredio na koje se pitanje daje odgovor, a... - u samoj tački. I
2 tu je odvojen ovaj deo koji radi komanda i u njega se ne dira, da kažem tako
3 najkraće.

4 P: Kontrolu stručnosti, odnosno stručnosti, zakonitosti i pravilnosti u
5 rad... u njihovom radu kad se... koji se tiču bezbedno..., ovaj, koji se tiču
6 upravno... komandno-štabnih poslova, je li možete da ponovite ko to vrši?

7 O: Ova kontrola je u isključivoj nadležnosti komandanta. Komandant je
8 taj koji ocenjuje kako mu organ bezbednosti predlaže, kako učestvuje u
9 organizovanju mera bezbednosti i kako ga izveštava o pitanjima koja se tiču
10 bezbednosti komande u ovom domenu. Isključivo komandant je taj koji o tome može
11 da odlučuje i da preduzima sve što komandovanju stoji na raspolaganju.

12 P: Da li u tim poslovima imaju ikakav uticaj organi bezbednosti
13 pretpostavljene komande?

14 O: Instrukcija to isključuje.

15 P: I konačno, da pogledamo tačku 8. S obzirom da ste rekli da
16 instrukcija može imati dvojako dejstvo i dvojak karakter, je li možete iz ove
17 tačke 8 da zaključite kakav... kakav je uticaj, odnosno kakvi su efekti, kakve
18 su posljedice ove instrukcije u konkretnom slučaju?

19 O: Instrukcija je izričita u pogledu pridržavanja onoga što sadrži i na
20 onoga na koga se odnosi. Znači izričita je. Ne ostavlja dileme šta sa njom, kako
21 sa njom treba postupati u pogledu sprovođenja. Traži se strogo pridržavanje ove
22 instrukcije - čak reč "strogo".

23 P: Hvala Vam. Vi ste u Vašem nalazu takođe obradili Uputstvo o metodama
24 i sredstvima rada organa bezbednosti. I već ste nam rekli da je takvih metoda
25 bilo 11. Ja neću ići kroz svaki od njih. Neke ste već i obja...obja...objasnili

26

27

28

29

30

1 u dovoljnoj meri, kao što je rad sa saradnikom. Ja bih Vas samo zamolio da nam
2 ovdje... da nam pojasnite prvi metod. On se nala... To je dokument 3D275. U
3 srpskoj... u B/C/S verziji to je osma stranica; u engleskoj verziji je deveta
4 stranica.

5 Ne, ne. Pardon, pardon. U B/C/S verziji je peta stranica; u engleskoj je
6 osma stranica.

7 Tu se kao prvi metod, kao prva s... pod tačkom 1 pominje
8 kontraobaveštajna procena. 3D275, engleska verzija je osma stranica.

9 Da li možete da nam pojasnite šta znači ovaj... Šta je to
10 "kontraobaveštajna procena"?

11 O: Kontraobaveštajna procena organa bezbednosti je metod koji je ovde
12 definisan i u praksi tako trebao da se realizuje ili se realizovô, gde je
13 dosledno primenjivano Uputstvo o metodima rada, stalan proces misaone i
14 praktične aktivnosti - stalan. Drugim rečima, to je neprekidno u oblasti
15 delovanja organa bezbednosti, čiji je cilj da na osnovu raspoloživih podataka i
16 saznanja proceni ugrožavajuće delatnosti i njihove nosioce, i sopstvene snage za
17 suprotstavljanje tim delatnostima - to su metodi rada organa bezbednosti, kako
18 su raspoređene, kol'ko ima i tako dalje - i utvrdi kao zaključak u kakvom se
19 odnosu te... te dve strane nalaze i šta je potrebno dalje učiniti da se taj
20 odnos poboljša u korist zaštite. I u tom pogledu svaka nova činjenica do koje se
21 dođe, koja ukazuje na promenu ili bilo kakvu potrebu da se nešto čini, ulazi
22 ponovo u kontraobaveštajnu procenu u stranu kojoj pripada, ili u stranu da je to
23 poboljšanje naših mogućnosti, ili u stranu da smo više ugroženi. I ponovo se
24 vrši kontraobaveštajna procena i ponovo se zaključuje o tome šta se događa i u
25 kom pravcu treba delovati. To je metod koji je početni, bez koga se ne može
26 imat' orijentacija šta da se radi, bez koga se ne znaju tačno mere koje treba
27 preduzeti i ona služi kao osnov za svaku drugu aktivnost u kontraobaveštajnoj
28
29
30

1 delatnosti. To je suština i smisao kontraobaveštajne procene.

2 O njoj ima drugih još stvari koje treba reći, ali oni su stvar struke
3 koja se bavi kontraobaveštajnom procenom.

4 P: Ja bih Vas samo molio sada da mi... da nam razjasnite, kad ste rekli
5 da je to stalni proces, odnosno da je to stalna obaveza, stalna dužnost, da nam
6 pojasnite u kom smislu se... u kom smislu je to stalni... stalna obaveza organa
7 bezbednosti?

8 O: Ja ću pokušat' napraviti jednu komparaciju koja treba da prikaže
9 smisao i suštinu te reči "stalno" u ovom primeru. Stražar koji je određen da
10 čuva određeni objekat dužan je da stalno pazi da neko ne ugrozi taj objekat i da
11 spreči svako ugrožavanje dok je god na straži. Organ bezbednosti je sa svojom
12 kontraobaveštajnom procenom stalno na kontraobaveštajnoj straži i ne sme ni
13 jednog trenutka da propusti činjenicu, podatak, postupak ili bilo šta da ne bude
14 obuhvaćeno njegovom kontraobaveštajnom procenom kad je reč o suprostavljanju na
15 tajnom frontu ugrožavanja od prvih pokazatelja pa sve do centara i nosilaca te
16 delatnosti.

17 P: U tački 11 koju u engleskoj verziji vidimo na ekranu, a u B/C/S
18 verziji je na sledećoj stranici, navedene su aktivnosti koje prati organ
19 bezbednosti. Recite mi, da li je... da li se ta kontraobaveštajna procena
20 povremeno menja, i ako se menja, u kojim vremenskih intervalima se to radi?

21 O: Ona je živi organizam i stalno se menja. Sa stanovišta
22 kontraobaveštajnog rada sam rekao "živi organizam".

23 P: Da li to... da li to može značiti da se menja i svakodnevno, i...?

24 O: Može se menjati svakog minuta.

25 P: Hvala. Vi ste nam juče dosta detaljno govorili o metodu rada sa
26
27
28
29
30

1 saradnikom i ja Vas neću o tome više pitati. Samo me interesuje da mi kažete da
2 li je i to stalan zadatak organa bezbednosti ili ne?

3 O: Svi metodi rada koje organ bezbednosti samostalno primenjuje su
4 stalan zadatak. Oni su jednako živi u pogledu primene i korišćenja kao što je
5 živa i kontraobaveštajna procena. Oni predstavljaju specifičnu simbiozu u smislu
6 da nema promene u kontraobaveštajnoj proceni ako nema novog podatka i ako nema
7 nove činjenice, nove situacije. I isto tako, nema dobrog rada sa saradnikom i
8 nema primene metoda rada ako se iz kontraobaveštajne procene ne može izvući
9 zaključak o sledećem zadatku, sledećem koraku i sledećem načinu razrešavanja.
10 Daklem to je međusobno tesno povezano i veoma uslovljeno.

11 P: Vi ste u odgovoru na ovo moje pitanje rekli da su ti metodi rada
12 stalni, koje organ bezbednosti samostalno primenjuje, pa bih Vas ja zamolio da
13 mi kažete, od ovih 11 metoda koji su uputstvom navedeni, da nam kažete koji su
14 ti organi, odnosno, pardon, metodi koje organ bezbednosti samostalno primenjuje?

15 O: To su prva četiri metoda rada koji su navedeni u Uputstvo za primenu
16 metoda rada. To je kontraobaveštajna procena, to je rad sa saradnikom, to je
17 informativni razgovor i to je prikupljanje i proveravanje podataka i
18 ustanovljavanje. To su prva četiri metoda rada za koje organ bezbednosti ne mora
19 da traži odobrenje od pretpostavljenog - kad kažem "u stručnom pogledu", moram
20 još opet uvek da podvlačim "u stručnom pogledu" da se zna da je to samo stručni
21 deo posla - jer ona su u skladu sa svim ostalim propisima i pravilima i zakonima
22 da se ne zadire u oblast u kojoj je potrebno donositi odluke da bi se pristupilo
23 primeni metoda rada. Ja ću navest radi primera, kao što su tajno slušanje i
24 snimanje, tajna kontrola poštanskih pošiljki i druge metode - ako dođu na red,
25 možemo razgovarati. Ali ovo pitanje znači: ja samostalno mogu da radim

26

27

28

29

30

1 sa saradnikom uz onu proceduru koju sam ja jučer objasnio kako se dolazi do
2 saradnika i kako se kontroliše rad sa saradnikom. Ista ta pitanja se nalaze u
3 vidu kontrole... pod kontrolom i od strane višeg organa bezbednosti u stručnom
4 pogledu, i u ovim drugim oblastima putem izveštavanja i putem stručnog
5 usmeravanja - mislim u oblastima primene metoda rada kao što su informativni
6 razgovor, procena i ostalo.

7 O tome stoji obaveza organa bezbednosti da redovno izveštava višeg
8 organa bezbednosti i da on ima potpun uvid i kontrolu u njegov rad, da može
9 davati smernice i da može kontrolisat postupanje po stručnim smernicama- da li
10 je taj organ bezbednosti stručan i radi li kako struka zahteva ili je on izvan
11 toga u bilo kom pogledu.

12 P: Gospodine Vuga, ja neću ići kroz svaki od ovih metoda - mislim i da
13 nema potrebe za tim - međutim ja bih Vas molio da nam samo malo pojasnite, jer
14 smo se sa tim pojmom inače ovde susretali, šta to znači "operativna akcija"? To
15 je na strani 26. B/C/S verzije, a 32. stranici engleske verzije isti je... istog
16 dokumenta.

17 O: U Pravilu službe je navede...navedena operativna obrada kao oblik
18 kombinovanja metoda rada organa bezbednosti za rešavanje slučajeva, odnosno za
19 otkrivanje, praćenje i sprečavanje neprijateljske delatnosti, tajne
20 neprijateljske delatnosti usmerene protiv Vojske Republike Srpske, bilo da se
21 ona odvija prema vojsci, ili da se odvija u Vojsci Republike Srpske. Operativna
22 akcija, za razliku od operativne obrade, predstavlja najsloženiji i najobimniji
23 oblik angažovanja svih organa bezbednosti Vojske Republike Srpske. Dok se u
24 operativnoj obradi angažuje na zadacima organ bezbednosti kome je ona dodeljena
25 da je vodi i rešava probleme u operativnoj obradi kako je to propisano, u
26 operativnoj akciji se angažuju svi organi bezbednosti Vojske Republike Srpske.
27 To znači da je došlo do teškog ugrožavanja bezbednosti Vojske Republike Srpske
28 ili nekog vitalno...vitalnog objekta zaštite koji je ona... koji su organi
29 bezbednosti dužni da štite svagde i na svakom mestu gde su nadležni po osnovu
30

1 pravila i propisa.

2 P: Hvala Vam na ovom objašnjenju.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Živanoviću, možda sam nešto
4 propustio, ali da li biste mogli da me podsjetite na dokument koji se bavi sa
5 ovih 11 metoda rada službe?

6 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] To je direktiva.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možete mi pokazati?

8 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] To je strana 8 na engleskom, a dokument
9 je 3D275.

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zamolio bih da mi se na *e-court*u pokaže
11 taj dokument.

12 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Možemo proći brzo kroz taj dokument i
13 svih ovih 11 tačaka.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da nema za to potrebe.

15 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gdje se to nalazi?

16 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Mi smo sad kod kontraobavještajne
17 ocjene. To je prva metoda svih kontraobavještajnih metoda.

18 [Sudije vijećaju]

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da bude jasno, kontraobavještajna
20 procjena je tačka 1 od ovih 11 metoda? Znači da još nismo vidjeli ove ostale?

21 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Da, i možemo proći.

22 SUDIJA KWON: /nedostaje simultani prevod/

23 G. ŽIVANOVIĆ: Možemo preći na stranu 12. *B/C/S* verzije, a deveta strana
24
25
26
27
28
29
30

1 engleske verzije. To je drugi metod. Odnosi se na "Rad sa saradnikom". O tome
2 smo govorili. Ja Vam neću postaviti pitanja. Samo ćemo proći kroz ove metode.

3 Sledeći metod je "Prikupljanje i provera podataka". To je deveta strana
4 B/C/S verzije, i mislim da je takođe i deveta strana engleske verzije. A ne,
5 nije. Stra... 15. strana engleske verzije. To je treći metod.

6 Četvrti metod je "Informativni raz...razgovor". To je deseta strana
7 B/C/S verzije; 16. strana engleske verzije - u engleskom prevodu, pardon.

8 Peti metod je "Dezinformacija". To je 14. stranica B/C/S verzije i 17.
9 stranica u engleskom prevodu.

10 Šesti metod je "Tajno praćenje i osmatranje", 15. stranica u B/C/S-u i
11 18. stranica u englesk... engleskog prevoda.

12 Sedmi metod je "Tajni pretres". To je 16. stranica B/C/S-a i 19.
13 stranica engleske.

14 Sledeći, osmi metod je "Tajno slušanje i snimanje", 17. stranica B/C/S i
15 20. stranica engleske.

16 Zatim deveti metod je "Tajna kontrola poštanskih pošiljki", 18. stranica
17 u B/C/S-u i 22. stranica engleskog prev... engleskog prevoda.

18 Deseti metod je "Analiza", 19. stranica u B/C/S-u i 23. stranica
19 engleskog.

20 I jedanaesti metod je "Istraživanje", na istim je... na istoj stranici.

21 P: Sad bih... sad bih Vas zamolio, gospodine Vuga, da nam samo još
22 pojasnite pojam koji je opisan na stranici 27. u B/C/S-u i 33. u engleskoj
23 verziji, "kontraobaveštajna zaštita". Da li možete da nam kažete... da nam
24 pojasnite o čemu se tu radi?

25 O: Tu postoji jedna potreba da se iskaže sledeće: kontraobaveštajna
26
27
28
29
30

1 zaštita može da se smatra celokupna delatnost organa bezbednosti u oblasti
2 kontraobaveštajnog delovanja jer je ono sve namenjeno kontraobaveštajnoj zaštiti
3 vojske. Međutim ovo je posebno iz...izdvojeno kao zadatak zato što se smatra da
4 će među svim objektima koji se štite neki od tih objekata biti naročito
5 ugroženi. I da bi se ta ugroženost što organizovanije sprečila, odnosno
6 predupredila, a objekti efikasno zaštitili, određeno je da postoji jedan od
7 vra... od poslova i zadataka organa bezbednosti u okviru kombinovane primene
8 metoda rada - kontraobaveštajna zaštita. Misli se konkretno na određene objekte
9 koji će biti izabrani po važnosti i stepenu ugroženosti, i u skladu sa takvom
10 procenom donosi se odluka da se takvi objekti kontraobaveštajno štite posebno,
11 za razliku od opšteg pojma kontraobaveštajne zaštite u smislu zaštite svega što
12 je važno. A ovo je ipak važnije od ostalog. I to se posebno određuje naređenjem
13 nadležnog starešine. Propisuje se koje će se metode rada primenjivati i
14 propisuje se ko će biti upoznat sa radom organa bezbednosti u kontraobaveštajnoj
15 zaštiti konkretnog objekta u konkretnom zadatku.

16 P: Još samo jedno moje pitanje vezano za ovaj dokument: da li se u ovom
17 dokumentu pominju ratni zarobljenici?

18 O: U ovom dokumentu, u tački 134, gde su izvori podataka, pominju se
19 ratni zarobljenici kao izvori podataka kad se radi o pripadnicima specijalnih
20 jedinica, odnosno specijalnih snaga za koje postoji interes organa bezbednosti
21 da prikupe podatke jer su metodama kontraobaveštajnog rada dužni da otkrivaju
22 njihovo delovanje u prostoru za koji su oni nadležni i prema objektima za koje

23
24
25
26
27
28
29
30

1 su oni odgovorni. Nema ni jednog drugog mesta gde se pominju ratni zarobljenici.

2 P: U vezi ovih metoda, ja bih Vas samo - mada sam rekô da neću da Vas to
3 pitam - ali bih Vas zamolio da još ovaj četvrti stalni metoda, o kome ste rekli
4 - to je "Informativni razgovor" - da nam njega razjasnite, da nam kažete šta on
5 tačno znači, odnosno šta podrazumeva. To je stranica 10 u B/C/S verziji, odnosno
6 16 u engleskoj.

7 O: Informativni razgovor kao metod rada organa bezbednosti mogô bi se
8 pojmovno porediti i sa informativnim razgovorima kakvi se vode i u drugim
9 poslovima i službama. Razlika je u tome što su ovo tajni načini
10 komuniciranja...komuniciranja, nisu dostupni drugim sredinama i strukturama, što su
11 ciljno određeni da se preko njih, primenom takvog načina komuniciranja, odnosno
12 razgovora sa licima koja su nosioci određenih podataka od interesa za organa
13 bezbednosti, dođe do podataka, do njihove potvrde ili demantija oko toga da li
14 je prisutna neprijateljska delatnost koja interesuje organa bezbednosti i sve
15 ostale karakteristike koje se mogu saznati da bi organ bezbednosti mogao dalje
16 da uđe u svoju kontraobaveštajnu procenu sa tim saznanjima koja je dobio.
17 Informativni razgovor se vodi sa licima za koja se procenjuje da je tako i koja
18 bi mogla biti voljna da pomognu organu bezbednosti u izvršavanju poslova i
19 zadataka iz njegovog delokruga. To nisu saradnici. To su lica koje je organ
20 bezbednosti procenio da mu mogu pomoći. Mogu... Taj se metod rada veoma široko
21 koristi. Tu se ne očekuju osobito kvalitetni podaci, ali se očekuju podaci i
22 saznanja koja mogu dati orijentaciju u kom pravcu treba ići na usmeravanje svoje
23 delatnosti i gde treba očekivati da se može naići na dobru podršku. To su lica
24 koja su spremna da daju i podršku u radu organa bezbednosti. Dakle to je jedan,
25 kako bih rekao, širok oblik komuniciranja koji je usmeren na što širi front

26

27

28

29

30

1 prikupljanja podataka radi kasnije njihove selekcije i zaključivanja o pravom
2 stanju stvari na tom delu gde se vodi informativni razgovor, i po sadržajima, i
3 tematici zbog kojih se on vodi.

4 I ima ovde još jedan dodatak na ovo što sam rekao, a to je da se kroz
5 informativni razgovor najviše podataka prikupi o opštem stanju bezbednosti. I to
6 opšte stanje bezbednosti ukazuje na određene pukotine i slabosti na kojim... po
7 k... prema kojima bi ili kroz koje bi moglo da se pojavi ugrožavanje. Oni su
8 korisni i oni često puta omoga...omogućavaju organu bezbednosti da komandantu
9 prezentira sliku stanja u jedinici po pitanjima koja nemaju kontraobaveštajni
10 karakter ili su granična pitanja sa kontraobaveštajnim radom. To je suština i to
11 je način vođenja informativnih razgovora. To su tajni načini komuniciranja.
12 Štite se lica koja daju takve podatke da ne bi bila i ona dezinformisana, i sve
13 drugo što se odnosi na lica koja daju podatke koji nisu baš tako svakom pris...
14 dostupni i uočljivi na prvi pogled.

15 P: Samo da još pojasnimo da li se ti razgovori obavljaju samo sa
16 pripadnicima vojske ili to nije ograničeno samo na njih?

17 O: Ja sam upotrebio termin "lica". Postoje uslovi koja treba ispuniti da
18 bi se vodili sa drugim licima van jedinice. Znači to su "lica", tu stoji. Bilo
19 bi pripadnici vojske da se reducira samo na vojsku. Ali sa pripadnicima vojske
20 jer to je najjednostavnije da se radi jer smo u istoj sredini, onda se to tako
21 lako obavlja. Međutim ima tu sa licima na teritoriji, sa licima koja su na nekim
22 mestima radnim koja omogućavaju da se nešto vidi, sazna, i tako dalje. Čitavi
23 niz drugih mogućnosti koje stoje nude mogućnost da se vodi informativni
24 razgovor.

25 P: Gospodine Vuga, samo još da Vas pitam: da li Vi smatrate da u
26 pojašnjavanju Vašeg izveštaja treba iz ovog uputstva navesti još nešto osim
27 ovoga što sam Vas ja pitao? U pojašnjavanju dakle ovog uputstvo, metode ili
28 sredstva rada?

29
30

1 O: Da. Mislim da treba.

2 P: Izvolite.

3 O: Mislim da ispred svega što smo rekli i na kraju svega što smo ovo do
4 sada rekli stoje tri bitne stvari: metode rada organa bezbednosti su tajniji
5 načini prikupljanja podataka. I sve što u to spada odnosi se na svaki metod i
6 svaki prikupljeni podatak, i svako lice koje je dalo podatak organu bezbednosti.

7 Drugi deo toga jeste: metodi rada organa bezbednosti su tajni načini
8 obrade podataka, što znači kad se podaci obrađuju, postaje strogo određen krug
9 lica koje mogu učestvovati u tome i mogu znati šta se obrađuje.

10 I treći deo ovog svega što je rečeno na početku i na kraju jeste: metodi
11 rada organa bezbednosti su tajni načini korišćenja podataka. Daklem svi
12 korisnici podataka su u odnosu na podatke postavljeni selektivno po kriterijumu:
13 svakome treba biti ili može biti - dozvoljeno je - da zna onoliko koliko mu je
14 potrebno za vršenje funkcionalne dužnosti ili koliko mu je potrebno za
15 izvršavanje zadatka koji mu je posebno poveren. Izvan toga sve drugo nije
16 dozvoljeno.

17 To su ulazna vrata i izlazna vrata za primenu metoda rada organa
18 bezbednosti.

19 P: Hvala Vam.

20 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Da li bismo sada mogli imati pauzu?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sada ćemo imati pauzu od 25 minuta.

22 Hvala.

23 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

24 ... Početak pauze u 10.27h

25 ... Sjednica nastavljena u 10.59h

26 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

27 Izvolite sjesti.

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Živanoviću.

2 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

3 P: Gospodine Vuga, ja bih sada prešao na Pravilo službe vojne policije,
4 koje ste takođe obradili u Vašem nalazu. To je P707.

5 Ja bih Vas prvo zamolio... To je Pravilo službe vojne policije, sedma
6 strana B/C/S ver..., u B/C/S-u i osma strana u engleskom prevodu.

7 Ja bih Vas molio prvo da nam odgovorite uopšte... da nam ukratko kažete
8 šta ustvari predstavlja vojnu policiju i kako je ona definisana ovim pravilom?

9 O: Ovim pravilom je vojna policija definisana kao "posebno obučene i
10 organizovane jedinice za izvršavanje vojno-policijskih zadataka". Znači to nije,
11 kako bih rekô, obična vojska ili, bolje rečeno, ljudi koji izvršavaju borbene
12 zadatke u jedinicama borbenim, nego su posebno odabrane, posebno organizovane i
13 opremljene, i obučene jedinice za izvršavanje vojno-policijskih zadataka. I one
14 imaju po ovom pravilu sve ono što je tim jedinicama namenjeno i određeno da
15 imaju. To znači opremu, organizaciju, stručno osposobljavanje. Znači oni su
16 normativno, organizaciono i edik...edukativno namenjene za vojno-policijske
17 poslove i zadatke koji su im zakonom i drugim propisima stavljene u nadležnost.
18 Opet ja brzam.

19 P: Da, samo malo sporije govorite.

20 O: Shvatio sam.

21 P: Recite mi, po ovom, po tački 5 - to je na sledećoj stranici samo
22 B/C/S verzije, engleska verzija je ista, na istoj strani - proizilazi da se i
23 ovde vrši određen izbor vojnika za popunu ovih jedinica. Je l' možete to samo
24
25
26
27
28
29
30

1 malo bliže da objasnite?

2 O: Juče, kad je bilo govora o tome zbog čega se vrši - kad je reč o
3 kriterijumima - zbog čega se vrši izbor, rečeno je da postoje ovlašćenja koja
4 daju... koja su data licima u organima bezbednosti. Ovlašćenja su data i licima
5 u vojnoj policiji za upotrebu oružja, da samostalno odlučuju o upotrebi oružja.
6 Daklem jedan od razloga za izbor jeste da mogu samostalno odlučivati u
7 situacijama u kojima imaju pravo na upotrebu oružja. Drugi je karakter poslova i
8 zadataka koje obavlja vojna policija u miru, neposrednoj ratnoj opasnosti i u
9 ratu, koji se razlikuje od drugih delatnosti ili zadataka koje izvršava vojna...
10 vojska i vojna organizacija po tome što se radi o primeni zakona na prostorima
11 koji nisu u sukobu sa neprijateljskom stranom u smislu vođenja oružane borbe
12 neposredno, već se radi o uspostavljanju režima bezbednosti, održavanju režima
13 bezbednosti, zaštiti objekata, kontroli prostora i, između ostalog, i vođenju
14 oružane borbe protiv ubačenih diverzantsko-terorističkih grupa čija delatnost je
15 usmerena na ugrožavanje objekata koje štiti vojna policija.

16 P: Ja bih Vas sada molio samo da nam objasnite u tački 1 ovog pravila...
17 Molio bih, možemo da se vratimo u... u originalnom tekstu, B/C/S tekstu, na
18 prethodnu stranicu; engleski tekst je tu isti. Kaže se, između ost...ostalog, da
19 vojna policija vrši određene poslove bezbednosti.

20 Pa bih Vas molio samo, s obzirom da ste nam već rekli da i organi
21 bezbednosti obavljaju određene te poslove, da nam napravite samo tu distinkciju,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tu razliku između poslova organa bezbednosti koji obavljaju poslove bezbednosti
2 i onih poslova koje vrši vojna policija... onih poslova bezbednosti koje vrši
3 vojna policija.

4 O: Pošto je o organima bezbednosti već bilo dovoljno sa stanovništa
5 poslova, za razliku od poslova organa bezbednosti, vojna policija se u svom
6 delokrugu bavi poslovima opšte bezbednosti, što će reći da u ovom domenu poslovi
7 bezbednosti nemaju elemenata suprotstavljanja tajnoj neprijateljskoj delatnosti
8 i nemaju primene metoda rada, sem onih koji su propisani u domenu
9 kriminalističko... ope...operativne tehnike kriminalističkog suprostav... u
10 oblasti kri... suprostavljanja kriminalu i delovanja na izvršavanju nekih službi
11 u domenu tehničkog obezbeđenja objekata. Daklem to su neki posebni elementi
12 njihove delatnosti. Sve ostalo predstavlja relativno klasičan način delovanja u
13 domenu bezbednosti. I to oni obavljaju vršenjem propisanih službi.

14 P: Ja bih Vas molio da sada pređemo na rukovođenje i komandovanje vojnom
15 policijom. To je osma stranica u B/C/S tekstu, a deseta stranica u engleskom.
16 Izvinjavam se, izgleda, to je deveta stranica u B/C/S tekstu.

17 Ovde se kaže da vojnom policijom rukovodi i komanduje starešina vojne
18 jedinice u čijem se formacijskom sastavu nalazi jedinica vojne policije. Hoćete
19 mi sada samo, molim Vas, objasniti šta se podrazumeva pod izrazom "rukovodi
20 jedinicom vojne policije"?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zamolio bih, gospodine Živanoviću, da
22 nam kažete koju ste riječ na B/H/S-u koristili?

23 G. ŽIVANOVIĆ: Rukovodi. Rukovođenje.
24
25
26
27
28
29
30

1 Mislim da je ovde to preveđ... već prevedeno kao komanda, al' to nije
2 tako. Ja nisam tražio, znači, da mi se objasni šta znači komandovati jedinicom
3 vojne policije nego šta znači rukovoditi jedinicom.

4 Da, al' sad je to prevedeno u drugačije opet. Al' dobro, to je sad jedno
5 drugo pitanje.

6 P: Ništa, da li biste nam objasnili molim Vas šta podrazumeva izraz
7 "rukovoditi jedinicom vojne policije"?

8 O: Izraz "rukođenje" kod vojne policije ima isto značenje kao što ima
9 i rukovođenje u vojnim jedinicama u drugim oblastima delovanja, ne samo u
10 bezbednosti, nego i u svim drugim oblastima delovanja. Ja ću pokušati da ukratko
11 formulišem šta se pod tim podrazumeva. Rukovođenje je u opštem smislu definisano
12 kao planska i organizovana delatnost usmerena na pripremanje, organizovanje,
13 osposobljavanje i opremanje jedinice za izvršavanje namenskih zadataka. To je u
14 najopštijem "rukođenje". Što bi značilo da komandant koji komanduje i rukovodi
15 jedinicom vojne policije koja je u njegovom sastavu ima ingerencije, obavezu i
16 odgovornost koja mu je data u nadležnost u vezi sa ovim aktivnostima koje
17 obuhvata pojam rukovođenja - ako sam bio dovoljno jasan.

18 P: Da li možete sada da nam ukratko kažete, i koliko možete da nam
19 kažete, šta podrazumeva taj pojam "rukođenja"?

20 O: Taj pojam podrazumeva da komandant ima jedinicu čija je namenska
21 funkcija propisana ovim pravilom i da komandant tu jedinicu ima pod svojom
22 komandom u granicama njenog... njene namene, znači da se ona pripremi,
23 organizuje, da ona bude sposobna da radi to i da vrši uticaj u tom pravcu, da
24 rukovodi - znači da vrši uticaj u tom pravcu - da ta jedinica bude pripremljena
25 za izvršenje zadatka onda kad dođe vreme i kad donese odluku da ta jedinica

26

27

28

29

30

1 deluje po njegovoj odluci. On to radi u skladu sa organizacijsko-formacijskom
2 strukturom koju ima u komandi i jedinici, koja je namenjena za deo poslova koji
3 se tiču vojne policije. Daklem ne mora sve lično, ali to je njegova nadležnost
4 da se on bavi tim pitanjima i da u okviru tih pitanja deluje sa pravom koje ima
5 u oblasti... u oblasti rukovođenja koje ima komandant. To je praktično, znači,
6 to... ta vrsta aktivnosti, odnosno delovanja ili nadležnosti komandanta da to
7 radi - kad je reč o vojnoj policiji. Praktično je tu - ja sad bi mogô o jedinici
8 da govorim - da mu se polaže računa o stanju jedinice, da on može u okviru tog
9 stanja naređivati korektivne mere, neke, koje su potrebne da se urade, da
10 ostvari kontrolu nad tim, da vidi kakva je razlika između onoga postavljenog
11 zadatka i ostvarenog; između postavljenog cilja osposobljavanja i dostignutog, i
12 tako dalje. Znači čitavi niz radnji koje treba komandant da zna da bi znao kakva
13 mu je jedinica kojom komanduje.

14 P: Hvala Vam. Upravo sad bih Vas zamolio da mi odgovorite na pitanje:
15 kako se ostvaruje kontrola nad jedinicom vojne policije, odnosno kako se
16 kontroliše izvršenje zadataka i naređenja koja su... koja je ta jedinica imala?
17 Tko to radi?

18 O: Juče je objašnjavan deo koji se odnosio na stručno rukovođenje
19 jedinicom vojne policije. Ovde je potrebno sad povezati funkciju stručnog
20 rukovođenja sa funkcijom komandovanja jedinicom i odvojiti funkciju stručnog
21 rukovođenja od komandovanja. I povezati, i odvojiti. Organ bezbednosti je
22 stručni organ za poslove bezbednosti... državne bezbednosti u komandi. On, rekli
23
24
25
26
27
28
29
30

1 smo, ima najšira saznanja u toj oblasti i na osnovu tih saznanja može
2 procenjivati ugroženost i karakter nosilaca te ugroženosti, i može procenjivati
3 načine suprotstavljanja koji su efikasni za zaštitu jedinice. Pošto policija
4 deluje u domenu zaštite jedinice i bezbednosti objekata, ljudi, tehničkih
5 sredstava i onoga što je u njenoj delokrugu, a i organ bezbednosti - samo drugim
6 metodama - to znači da im je u jednom delu zaštite, suprostavljanja
7 neprijatelju, zajednička osnova za procenu, zaključivanje i ocenu...

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Oprostite. Svjedok govori toliko brzo
9 da mislim da imamo pogrešne prevode, pogrešne izjave. Govori o državnoj
10 bezbjednosti, pa mislim da bi svi imali koristi od toga da se uspori i da vidimo
11 da li je to tačan prevod.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je najpraktičniji način da
13 postupimo da ja pročitam pitanje i da on ponovno počne odgovarati, a da
14 zaboravimo šta smo imali između redova 12 i 25.

15 Molim Vas, pukovniče Vuga, da ponovo odgovorite na pitanje i da pokušate
16 govoriti što je sporije moguće. Pitanje koje Vam je postavio gospodin Živanović
17 je sljedeće: "Sada bih želio da Vas pitam sljedeće: kako vršite kontrolu nad
18 jedinicom vojne policije, to jeste kako se vrši kontrola izvođenja zadataka i
19 kako se provjerava da li je jedinica izvršila zadatke koji su joj dati?"

20 Molim Vas da odgovorite na to pitanje i to polako. Zahvaljujem.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo još jedno pitanje: engleska riječ
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 "control" u ovim pitanjima, odgovorima jeste "kontrola", a ne "rukovođenje".

2 Možete me ispraviti.

3 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Mislim da nema konzistentnosti.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ja sam vidio konzistentnost.

5 "Rukovođenje" se prevodi kao "kontrola", pod navodnicima, a ovdje vidimo

6 "kontrolu" bez navodnika.

7 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Moje pitanje se odnosi na kontrolu kao

8 "kontrolu".

9 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da. Hvala. To sam primijetio.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Želio bih da se konzultiram s kolegama

11 o nečem što je s tim vezano.

12 [Sudije vijećaju]

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim da nastavimo, i ako bilo ko ne

14 bude u stanju da prati, molim Vas, stavite nam to na znanje.

15 Izvolite, pukovniče?

16 Želite li da ponovim pitanje?

17 SVJEDOK: Ne, hvala, časni Sude.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. Onda molim da krenete.

19 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ne znam kako je riječ "kontrola"

20 prevedena pukovniku na osnovu pitanja koje je postavljeno. Ja to nisam pratio na

21 B/H/S-u.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja se nisam obraćao njemu, nego Vama.

23 Ono što je važno jeste da, pošto mi pratimo na engleskom, ja ne bih znao, osim

24

25

26

27

28

29

30

1 da nisam imao one navodnike jeste li Vi koristili riječ rukovođenje ili
2 kontrola.

3 [Sudije vijećaju]

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. Vidim sada. Da. Uredu. Sudija
5 Prost mi je pokazao pitanje koje sam ja pročitao, a to je bilo Vaše pitanje, pa
6 bismo mi željeli da znamo kako vršite kontrolu nad jedinicom vojne policije i
7 kako kontrolirate njen... izvođenje. To jeste šta je koristio prevodilac
8 prevodeći moj engleski na B/H/S? Da li je korišteno "rukovođenje" ili
9 "kontrola"?

10 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ja sam upotrijebio riječ kontrolu na
11 B/H/S-u.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nisam dobio *input*.

13 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ne želim da kompliciram, ali ako on
14 govori o propisima i onom što smo... Vidimo riječ "rukovođenje", a to ne znači
15 da termin "kontrola" nije relevantan, ali će, u svakom slučaju, donijeti zabunu
16 u ovo pitanje.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Nikolić?

18 GĐA NIKOLIĆ: Ako dozvoljavate, časni Sude, samo da odgovorim na Vaše
19 pitanje. Pitali ste kako je prevodilačka služba prevodila kada ste Vi koristili
20 reč "rukovođenje". Prevedeno je na B/C/S kao "kontrola". Znači, svedoku je
21 prevedeno "rukovođenje", "kontrola".

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ali koliko sam shvatio to je
23 upotrijebio gospodin Živanović kad je postavio pitanje pukovniku Vugi. Prema
24 onome što je gospodin Živanović rekao, on za riječ "kontrola" nije koristio

25

26

27

28

29

30

1 riječ "rukovođenje", već riječ "kontrola".

2 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Da, u svom zadnjem pitanju, a u
3 prethodnom pitanju sam koristio riječ "rukovođenje".

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim onda da nastavimo. Jeste li Vi
5 mogli da pratite ono o čemu smo mi tu diskutovali, pukovniče?

6 SVJEDOK: Pratio sam pažljivo i mislim da imam predstavu o tome šta me se
7 pita, da sam razumeo šta me se pita. Radi se...

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda, molim Vas da odgovorite, i to
9 polako.

10 SVJEDOK: Kontrola je jedna od funkcija komandovanja - znači jedna.
11 Kontrola podrazumeva da komandant ima potpunu informaciju o tome u kakvom je
12 stanju jedinica i sve ono što se tiče njene funkcije u poređenju sa onim što je
13 postavljeno kao cilj rukovođenja i da se ustanove razlike između dostignutog i
14 postavljenog stanja, znači postavljenog zadatka kakvo stanje da bude i onoga što
15 je u praksi dostignuto. To je kontrola. Na osnovu kontrole se preduzimaju dalje
16 mere. Jesmo razjasnili?

17 G. ŽIVANOVIĆ:

18 P: Ja bih Vas sada molio da nam kažete u odnosu, znači, na jedinicu
19 vojne policije, ko, ustvari, sprovodi kontrolu u izvršenju njenih zadataka?

20 O: Kontrolu u smislu utvrđivanja stanja ovako kako je rečeno ispred
21 komandanta vrši organ bezbednosti kao stručni organ za vršenje kontrole,
22 usmeravanja... stručnog usmeravanja i ostalog, vojne policije, jer je to stručni

23

24

25

26

27

28

29

30

1 posao. Ima karakter stručnog posla, ne opštevojnog. On ima elemente neke, ali
2 nisu bitni toliko koliko stručni elementi organizovanja, osposobljavanja i
3 opremanja jedinice vojne policije u skladu sa njenim profilom, kako je ona
4 definisana. I organ bezbednosti komandantu podnosi izveštaj i polaže računa o
5 rezultatima te kontrole koju komandant hoće da ostvari, odnosno ima potrebu da
6 ostvari nad jedinicom vojne policije.

7 P: Recite mi, molim Vas, da li kontrolu rada vojne policije pored organa
8 bezbednosti i ovih stručnih elemenata koje ste govorili vrši još neko?

9 O: Jedinica vojne policije ima svog starešinu, koji neposredno komanduje
10 svojom jedinicom. On je dužan da komandantu - i odgovoran da komandantu - polaže
11 računa o tome u kakvom mu je stanju jedinica i za sve ostalo, kad je reč o
12 jedinici vojne policije u okviru sistema komandovanja, u okviru komandovanja
13 jedinicom vojne policije. Daklem po principu jednostarešinstva najodgovorniji
14 starešina za jedinicu vojne policije je njen starešina, koji njom komanduje i
15 rukovodi, komanduje i rukovodi. On komanduje operativno, znači da izvršava
16 zadatke, da prati njihovo izvršenje i odgovora komandantu kako su. I ta
17 odgovornost komandantu može biti neposredna vojnom starešini ili može preko
18 organa bezbednosti. To je stvar konkretnog rješenja kako će se obavljati poslovi
19 komandovanja i rukovođenja vojnom policijom. Kad... sad rekao "komandovanja"
20 zbo...zbog toga što se ceo proces rukovođenja usmerava u pravcu komandovanja, to
21 jest izvršenja zadatka, dodele i izvršenja zadatka. Samo zbog toga i postoji
22 vojna policija, da joj se dodeli zadatak i da ga ona izvršava. Sve ostalo je u
23 funkciji toga.

24 P: Recite mi da li komandant jedinice u čijem sastavu se nalazi i
25 jedinica vojne policije kontroliše, odnosno da li ima ovlašćenja možda da

26

27

28

29

30

1 kontroliše tu izvršenje zadataka koje... ove jedinice vojne policije?

2 O: Komandant jedinice ima pravo da kontroliše svaku svoju podčinjenu
3 jedinicu po svim pitanjima, pa i vojnu policiju. Nema nikakvog izud...izuzetka.
4 Ovde je u pitanju stručna komponenta, koja je dominantna u uspostavljanju uvida
5 nad jedinicom. To je razlog zašto u toj kontroli učestvuje i organ bezbednosti
6 kao stručni organ komandanta za rukovođenje vojnom policijom.

7 P: Ja bih Vas molio sada da se vratimo na tačku 7 ovog uputst... ovog
8 pravila. To se nalazi na stranici 8 B/C/S teksta, odnosno stranici 9 engleskog
9 teksta.

10 Ovde se kaže da vojna policija se ne može upotrebljavati za izvođenje
11 radova van njenih potreba i zadataka, osim po odobrenju komandanta armije i
12 njemu ravnog ili višeg vojnog starešine. Recite mi, molim Vas, kakva je
13 situacija ukoliko se jedinica vojne policije upotrebljava za zadatke koji nisu
14 propisani ovim Pravilom službe vojne policije? Prvo me interesuje ko odgovara za
15 takvu upotrebu jedinice.

16 O: Upotreba jedinice vojne policije van propisanog delokruga i zadataka
17 zahteva posebne postupke, što znači da se mora tražiti odobrenje starešine,
18 nadležnog starešine - u ovom slučaju bi to bilo komandanta Glavnog štaba Vojske
19 Republike Srpske - da se policija upotrebi van ovog delokruga koji je propisan
20 Pravilom službe vojne policije. A u slučajevima kada iskrсну situacije u kojima
21 se vojna policija upotrebljava za zadatke koji su u okviru borbenih jedinica, za
22 to postoji unapred određena nadležnost kako će se to obavljati i starešina koji
23 to radi postupa pa toj nadležnosti.

24

25

26

27

28

29

30

1 Navešću primer: ako u Vojsci Republike Srpske postoji opšte naređenje
2 ili opšte odobrenje komandanta Glavnog štaba da se vojna policija može
3 upotrebiti u borbenim dejstvima na frontu sa ostalim jedinicama Vojske Republike
4 Srpske, onda su o tome odlučivali komandanti jedinica u čijem sastavu se nalazi
5 vojna policija jer je to bio...bilo generalno ovlašćenje da se vojna policija
6 tako može upotrebiti.

7 P: Vi ste nam rekli u vezi stručnog rukovođenja jedinicama vojne
8 policije i u vezi stručne kontrole nad radom tih jedinica, recite mi da li
9 organi bezbednosti....

10 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Živanoviću, da li ste završili
11 sa tačkom 7? Gotovi ste s time?

12 G. ŽIVANOVIĆ: /prevod engleskog transkripta: "Da, da, časni Sude."/

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Pitam se sljedeće: osim komandanta ovdje
14 se pominje da ovlašćenje može dati i više rangirani vojni oficir.

15 Možete li mi reći što je značaj tog termina, dakle "viši vojni
16 starješina"?

17 SVJEDOK: Značaj tog termina je u tome kako je definisana sama vojna
18 policija i njena funkcija, i zadaci, da se ne bi suviše često ili nedovoljno
19 racionalno upotrebljavala jedinica vojne policije, pa je to... ta odluka i to
20 ovlašćenje ko će doneti odluku za upotrebu na takav način i u takve svrhe i
21 ciljeve data višem starešini da on oceni i odobri ako su te potrebe nastale. Ovo
22 je zbog toga što vojna policija po svom načinu obučavanja i po svojim
23 sposobnostima predstavlja vrlo pogodnu jedinicu za upotrebu na različitim
24 zadacima koji izlaze iz njenog delokruga. Pa da se ne bi često posezalo za

25

26

27

28

29

30

1 takvim načinom njenog korišćenja, to je pravo malo ograničeno činjenicom da se
2 mora tražiti odobrenje. To je smisao ovog "višeg starešine" koji će o tome
3 odlučivati.

4 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Možete li mi dati primjere takvog ravnog
5 ili višeg vojnog starješine koji može dati ovlaštenje da se koristi vojna
6 policija za izvršenje dužnosti izvan njihovog područja?

7 SVJEDOK: Moram navesti primer u borbenim dejstvima. Na pro... prostorima
8 gde su izvođena borbena dejstva dešavali su se problemi koji su... koje je
9 trebalo rešavati od dela koji se tiče narušavanja stanja komunikacija u
10 naseljenim mestima, nekih posledica razaranja i slično. Vojna policija se može
11 upotrebiti za ovakve poslove i zadatke. To nije njen delokrug, ali može. I za
12 takve slučajeve viši starešina procenjuje da li je taj zadatak takvog karaktera
13 i zahteva da može odvojiti vojnu policiju od njenih redovnih zadataka i dužnosti
14 koje su joj propisane i za to vreme ne računati na to, a vojna policija će
15 izvršavati ovaj tamo zadatak koji je sada ovog časa iskrsao kao potreba. To se
16 stavlja na procenu sa svim posledicama koje mogu da proisteknu i onda se
17 prihvata rizik. I taj starešina koji odlučuje taj rizik preuzima na sebe.

18 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala. Stat ćemo na tome.

19 G. ŽIVANOVIĆ:

20 P: Ja bih Vas molio sada da mi kažete - pošto ste opisali kontrolu,
21 odnosno u pogled stručnu kontrolu i opštu kontrolu nad upotrebama jedinice vojne
22 policije - recite mi kakva je obaveza organa bezbednosti u stručnom rukovođenju
23 ili stručnoj kontroli nad jedinicom vojne policije kad se ona upotrebljava van
24 propisanih zadataka koji su postavljeni ovim pravilom, Pravilom službe vojne

25

26

27

28

29

30

1 policije?

2 O: Ovde se može odmah odgovoriti na sledeće: kad je vojna policija
3 stvarno vojna policija, a kad izlazi iz te svoje funkcije - u tom pogledu se
4 definiše i stručno rukovođenje. Dok je vojna policija na izvršavanju svojih
5 zadataka u okviru propisanog delokruga i nadležnosti i ovlašćenja, to je
6 funkcija vojne policije. Kad vojna policija izlazi iz te funkcije i obavlja neke
7 druge zadatke - pa čak i ovaj primer o kome je malo pre bilo reči - organ
8 bezbednosti ne može da rukovodi u stručnom pogledu vojnom policijom jer je
9 stručnjak za takvu upotrebu vojne policije onaj ko to predlaže i ko će to
10 sprovoditi u život.

11 P: Hvala Vam. Ja bih Vas sada zamolio da nam kažete nešto - mada ste Vi
12 to i u nalazu dosta detaljno obradili - ali da nam kažete o delokrugu vojne
13 policije. To je inače na stranici 11 B/C/S teksta, a to je strana 12 engleskog
14 teksta.

15 O: Delokrug i zadaci vojne policije su tačno propisani ovim pravilom.
16 Oni se odnose na bezbednost koja je... koja se ostvaruje za potrebe Vojske
17 Republike Srpske u ratu i za potrebe Teritorijalne odbrane je bilo u JNA, ali ta
18 komponenta nije tako funkcionisala u Republici Srpskoj. I tu ima sad navedeno da
19 se radi o zaštiti l...ljud...ljudi, imovine, objekata, zona; otkrivanja
20 krivičnih dela za koja se goni po službenoj dužnosti kod vojnih sudova i zaštitu
21 starešina kada se to posebno odredi; zaštitu dokumenata najvišeg stepena
22 tajnosti koji su značajni za odbranu zemlje. Daklem to su suštinski zadaci na
23 kojima se angažuje vojna policija.

24 P: Oprostite, to je delokrug ili zadaci?

25

26

27

28

29

30

1 O: To su delokrug i zadaci vojne policije. Vojna policija po zakonu je
2 nadležna za poslove bezbednosti, a poslovi su joj bezbednosti delokrug.

3 P: Da. Ja bih Vas sada zamolio da u okviru ovih zadataka vojne policije
4 da se zadržimo na... da... da pređemo sa ovih zadataka vojne policije na službe
5 vojne policije. To je na strani 17 B/C/S teksta, a na strani 20 engleskog
6 prevoda.

7 O: Sve ove zadatke o k... koji su propisani Pravilom službe, vojna
8 policija realizuje vršenjem službi vojne policije. Propisano je da vojna
9 policija vrši 7 službi preko kojih realizuje ove zadatke i tih 7 službi tačno
10 imaju sadržaj i način vršenja u Uputstvu za primenu pravila službe vojne
11 policije. Uputstvo razrađuje način sprovođenja pravila službe, postupke i način
12 sprovođenja pravila službe. Tako da uputstvo definiše službe vojne policije.

13 P: Ja bih se samo zadržao na dve od te službe. Ne bih išao kroz svaku od
14 njih. To je ova prva služba, služba obezbeđenja. Ona je i prikazana na ekranu.
15 Pa bih Vas molio da nam kažete ukratko šta ona podrazumeva.

16 O: Služba obezbeđenja je, ustvari, i najobimnija služba kojom se bavi
17 vojna policija. Ona obuhvata niži... niz radnji i postupaka koja... koje su u
18 funkciji izvršenja obezbeđenja onoga što je dodeljeno. Služba ima zadatak da
19 obezbedi ono što je predmet obezbeđenja. To mogu biti lica, objekti i vojni
20 podaci, i ono što je navedeno u delokrugu vojne policije i u njenim zadacima.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kod službe obezbeđenja je suština u tome da se spreči pristup, prodor i na neki
2 drugi način ugrožavanja onoga što vojna policija obezbeđuje, i da se ostvari
3 uvid u stepen bezbednosti bilo čega što je dato. A "bilo čega" kad kažem, misli
4 se šta je određeno. Ne mislim bilo čega ovako, u smislu pogrešno, pejorativno,
5 nego ovako: ako je komandno mesto predmet obezbeđenja, ako je kasarna
6 obezbeđenje, ako je starešina ličnost... obezbeđenje ličnosti, ako znači služba
7 obezbeđenja obuhvata sve ono što je tr... u čemu bi trebalo onemogućiti ili
8 sprečiti da bude ugroženo, što je predmet obezbeđenja. To je suština službe
9 obezbeđenja. Unutar nje sad imamo čitav niz, od prijavne službe preko patrolne
10 službe, preko drugih službi koje su u okviru te službe ugrađene da se preko njih
11 - aha - koje su u okviru službe obezbeđenja ugrađene da bi se ciljevi i zadaci
12 obezbeđenja postigli.

13 P: Ja se izvinjavam što sam Vam rukom dao ovaj gest, ali sam hteo samo
14 da Vas upozorite da govorite...

15 O: Shvatio sam, shvatio sam.

16 P: ... sporije.

17 O: Malo... malo kasno shvatam, ali dobro je.

18 P: Hteo bih sada samo još da pogledamo sprovedničku službu. Ona se
19 nalazi na... na 19. strani B/C/S teksta, odnosno na 20. strani prevoda,
20 engleskog. 21. je stranica engleskog prevoda /nerazgovijetno/. To je pod tačkom
21 4, sasvim je u dnu engleske stranice. A trebalo bi da bude 19-a, 19. stranica...
22 E, da.

23 U tački 54 se govori o sprovedničkoj službi i tu se pominju lica lišena
24 slobode, pa Vas molim da nam to malo pojasnite - to je tačka 54 i tačka 55,
25 ustvari sve do tačke 57. U engleskoj verziji to prelazi i na sledeću stranu, a i

26

27

28

29

30

1 u B/C/S verziji. Tačnije, u tački 55 pominju se ratni zarobljenici. Dakle, ja
2 bih Vas molio da ako možete, da nam nešto kažete o ovoj službi posebno, i
3 posebno o ovom delu koji se odnosi na ratne zarobljenike i lica lišene slobode.

4 O: Pa, tu stoji da se vršenjem službe, sprovedničke službe, ustvari,
5 sprovode lica i imovina, obezbeđuju se u toku sprovođenja, od momenta prijema za
6 sprovođenje pa sve do predaje nadležnom organu. Suština sprovođenja je u
7 obezbeđenju, a u narednom stavu stoji da se u sprovedničkoj službi, kad se to
8 posebno zahteva, vrši i sprovođenje ratnih zarobljenika. Ali ovde treba zapaziti
9 jednu stvar: to je kad zahtevaju nadležni organi - stoji "nadležni organi".
10 Nadležni organ koji može zahtevati sprovođenje je određen utoliko što ima pravo
11 da odlučuje o komandovanju vojnom policijom i njenoj upotrebi, i njemu se može
12 postaviti zahtev da se određeni ratni zarobljenici sprovode. To je bliže
13 određeno u Uputstvu za primenu pravila službe, gde se govori o daljem postupku u
14 vezi sa ovom... ovim zahtevom i o odlučivanju. Bitno je zapaziti da ratni
15 zarobljenici nisu navedeni u redovne zadatke vojne policije, nego su dati kao
16 mogućnost da će nadležni organi postaviti zahtev i da će onaj ko odlučuje o
17 upotrebi vojne policije postupiti u skladu sa tim zahtevom koji je - ili odlukom
18 koju on može dobiti... dovesti taj zahtev u pitanje, odnosno ne odobriti
19 sprovođenje, nego da se to uradi na drugi način. Daklem to je ostalo kao
20 mogućnost, da vojna policija izvršava i ovakve zadatke.

21 P: Recite mi dakle, da li pored ove odredbe u Pravilu službe vojne
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 policije stoji još neka odredba koja reguliše pitanje ratnih zarobljenika?

2 O: Ima odredba po kojoj ratni... u službi obezbeđenja vojna policija
3 vrši obezbeđenje ratnih zarobljenika u logorima za ratne zarobljenike i
4 učestvuje u njihovom sprovođenju od divizijskih stanica za ratne zarobljenike pa
5 do mesta koje se odredi - što može biti i logor ratnih zarobljenika. Daklem
6 vojna policija učestvuje u tim zadacima, a ovde u logoru ratnih
7 zarob...zarobljenika vrši obezbeđenje ratnih zarobljenika u logoru.

8 P: Ja bih Vas molio sada da pređemo na sledeći dokument. To je Uputstvo
9 za primenu pravila službe vojne policije i ono je 3D276.

10 Molio bih da pogledamo član 18-i. On se nalazi na desetoj strani B/C/S
11 teksta, a druga strana engleskog prevoda.

12 U ovom tekstu, u paragrafu 18-om ovog teksta se kaže da: "Starešina
13 vojne policije neposredno ili preko organa bezbednosti komande štaba jedinice i
14 ustanove u čijem se sastavu nalazi jedinica predlaže pretpostavljenom vojnom
15 starešini upotrebu vojne policije za izvršavanje poslova iz njegovog delokruga."

16 Recite mi, da li je to ono o čemu ste juče inače govorili o predlaganju
17 poslova, o... o... o stavljanju predloga za upotrebu vojne policije? Da li je
18 ovo to normativno pravilo koje daje osnov komandiru jedinice vojne policije da
19 predlaže nje...njenu upotrebu?

20 O: Ovo je, ustvari, samo...

21 SUDIJA AGIUS: /nedostaje simultani prevod/

22 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor. Sugestivno.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Trenutak. Izvolite, gospodine
24 McCloskey?

25 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor. Ovo je sugestivno: "Da li je
26 ovo norma?"

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: /prevod engleskog transkripta: "Da."/
2 G. ŽIVANOVIĆ:
3 P: Ko predlaže upotrebu jedinice vojne policije saglasno ovom pravilu?
4 O: Ovde je potrebno malo jasnije odrediti šta se podrazumeva
5 komandovanjem... pod komandovanjem jedinicom vojne policije, jer po principu
6 jednostarešinstva, starešina koji komanduje jedinicom predlaže njenu upotrebu
7 zato što je on taj koji odgovara za to kako će jedinice izvršavati zadatke. A
8 organ bezbednosti... I to radi neposredno svom pretpostavljenom ili preko organa
9 bezbednosti, kako je to ovde navedeno.
10 Sad se javljaju dva predloga o kojima treba dobro da se razjasnimo. Prvi
11 predlog je predlog starešine jedinice, koji komanduje svojom jedinicom i
12 odgovoran je za njeno celokupno stanje i izvršenje zadatka. On najbolje poznaje
13 svakog pojedinca u svojoj jedinici i na osnovu svog potpunog poznavanja jedinice
14 on formuliše predlog i da... predlaže ga svom komandantu. Starešina, or...organ
15 bezbednosti, koji je već - čuli smo ulogu, razjasnili kakva je u jedinici -
16 raspolaže sa dodatnim informacijama o stanju ugroženosti jedinice koja se štiti
17 i sa stanovišta svog znanja, stručnog, procenjuje predlog starešine jedinice
18 vojne policije i tom predlogu daje onaj deo stručnih sadržaja koje on, kao lice
19 koje je informisano i upućeno u poslove bezbednosti, može da predloži i dopuni
20 ili oformi celovit predlog sa stručnog stanovišta kako bi trebalo upotrebiti
21 vojnu policiju. Komandant jedinice na osnovu predloga koji mu je podnet ima
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dovoljno, ili može imati dovoljno elemenata, da svoju odluku donese na potpunim
2 informacijama iz nadležnosti komandira jedinice vojne... ili komandanta jedinice
3 vojne policije i u okviru delokruga organa bezbednosti, što predstavlja tada
4 jedinstven predlog za zaštitu jedinice u delokrugu i nadležnosti vojne policije.

5 P: Ja bih Vas sada samo zamolio da pojasnimo ovaj Vaš odgovor jer ste na
6 dva mesta pominjali koman...komandanta jedinice ili komandante jedinice, pa u
7 jednoj situaciji komandant jedinice stavlja predlog a u drugoj odlučuje o tom
8 predlogu. Samo da to preciziramo.

9 O: Jasno mi je. Mi imamo jedan problem. Mi imamo komandante bataljona
10 vojne policije i komandira čete vojne policije pa se taj termin ovog časa
11 izmakao u tom smislu da je reč o komandantu bataljona vojne policije i komandiru
12 čete. Znači, to je u pitanju, ovaj, jedan deo koji se tiče čisto vojne policije.
13 A izostala je reč kod ovog komandanta - komandant jedinice vojne policije. To je
14 trebalo da ja dopunim, ali mi je promaklo da to kažem. Nisam baš dobro do
15 kra...do kraja doveo formulaciju.

16 P: Dakle, on je taj koji stavlja predlog o tome?

17 O: Tako je. Tako mu stoji...

18 P: Iz ovog pravila ja bih se samo još osvrnuo na tačku 255 - to je na
19 49. strani B/C/S teksta, a na istoj je strani... na istoj strani je preveden i u
20 engleskoj verziji - na istoj, i...ista strana koja se već nalazi na ekranu. Ova
21 odredba takođe govori o sprovođenju ratnih zarob...zarobljenika, pa bih Vas sad
22 zamolio da nam samo kažete koje su specifičnosti ove odredbe u odnosu na malopre
23
24
25
26
27
28
29
30

1 citiranu odredbu iz Pravila službe vojne policije?

2 O: Ova odredba je u okviru sprovedničke službe, koja je usmerena na to
3 da se jasno odredi kakve postupke i kakve obaveze ima vojna policija u
4 sprovođenju ratnih zarobljenika, i to u smislu da ono što je u pravilu određeno
5 kao mogućnost kad vojna policija se određuje za sprovođenje ratnih zarobljenika,
6 ovde je navedeno kako to ona radi, kakav je to postupak. Znači, postupak je
7 razrađen dosta detaljno. I sad ovde tehnike sprovođenja i načini sprovođenja za
8 nas nisu suština pitanja i suština problema, već neke naznake u vezi sa
9 sprovođenjem ratnih zarobljenika. One se odnose pre svega na to da se kad se
10 odredi jedinica vojne policije da sprovodi ratne zarobljenike, po ovom uputstvu
11 određuje za sprovođenje važnijih ratnih zarobljenika. Pod tim se podrazumeva da
12 su to lica ratni zarobljenici za čiju bezbednost i sprovođenje postoji veći
13 interes i veća obaveza. I sad ima postupak da kad se takvi ratni zarobljenici
14 sprovode, potrebno je da se uradi sve one radnje oko popisa, preko predaje i
15 tako dalje. Ja sad tu to ne bih govorio, suviše vas zadržavô na tom delu
16 zadatka. Bitno je da moraju lica, vojni policajci, odnosno jedinica koja
17 sprovodi biti u potpunosti upoznata sa svim detaljima svog zadatka od strane
18 onoga ko zadatak izdaje, ko naređuje sprovođenje jer je suština svega onoga što
19 se postavlja u samom zahtevu - šta se mora ostvariti kad vojna policija dobije
20 zadatak da sprovede ratne zarobljenike. Inače ima i deo u propisu koji kaže da
21 vojna policija učestvuje u sprovođenju ratnih zarobljenika. Dakle nije samo da
22 sprovodi važnije, nego učestvuje kada se to posebno naredi.

23 Ja moram naglasiti da je ovo pitanje učešća stvar procene. Čim je

24

25

26

27

28

29

30

1 učešće, onda se daje mogućnost starešini da proceni opravdanosti i da osnovu
2 opravdanosti učešća određuje da se vojna policija angažuje. To je otprilike
3 bliže određenje onoga što stoji u pravilu službe. Time se vojnoj policiji
4 otva... daje u zadatak, kad izvršava sprovođenje, da postupa po svim principima
5 i po svim zahtevima koje se... koji se moraju poštovati u sprovodničkoj službi
6 kad se sprovode lica lišena slobode i posebno ratni zarobljenici. I sad tu imaju
7 uslovnosti da je dobro ako neko govori jezik ratnih zarobljenika, ako ne razume
8 da se sporazume, postupci u raznim situacijama koji su... koji su propisani da
9 se preduzimaju u slučajevima koji se mogu pojaviti u toku sprovođenja, i još
10 jedan deo koji je bitan da se zna, da organi bezbednosti u stručnom rukovođenju
11 vojnom policijom, u delu koji se odnosi na ratne zarobljenike, imaju obavezu da
12 ukoliko raspolažu podacima koji mogu ugroziti ovaj zadatak, znači koji ukazuju
13 da ovaj zadatak može biti ugrožen, dužni su da komandiru ukažu na opasnosti
14 ugrožavanja - šta je to što ugrožava - i da mu predlože mere kako on može
15 najbolje da otkloni tu ugroženost, kako može da je spreči da bi uspešno
16 izvršio... uspešno i bezbedno izvršio taj zadatak. Organ bezbednosti nije veći
17 stručnjak za operativno delovanje u sprovođenju i vršenju sprovodničke službe.
18 Najbolje su osposobljeni operativno vojni policajci i jedinica koja to radi, ali
19 su im potrebne dodatne informacije, ukoliko ih ima, da znaju šta trebaju sve
20 učiniti da bi se zadatak do kraja sproveo prema zahtevu, pri čemu su naravno
21 dužni da uz potpis, prilikom predaje, imaju dokumenat da su svoj zadatak
22 izvršili i da po povratku starešini koji je naredio sprovođenje, da ga upoznaju

23
24
25
26
27
28
29
30

1 sa..., da mu daju dokumenat i da ga upoznaju o izvršenju zadatka.

2 P: Molio bih Vas sada da razjasnite... da nam razjasnite... Rekli ste da
3 orga... da vojna policija može učestvovati u sprovođenju ratnih zarobljenika. Da
4 li to znači da je neko drugi nosilac takvih aktivnosti, i ako jeste, hoćete mi
5 reći ko... ko je to?

6 O: Znači da je neko drugi. I znači da... Ja moram da se vratim na... na
7 razloge zašto je neko drugi da bi se razumelo. Prva stvar, retke su situacije da
8 vojna policija zarobljava ratne zarobljenike. Ratni zarobljenici se zarobljavaju
9 tamo gde se vodi oružana borba, na liniji nekog fronta, na s... na delu
10 sukobljenih strana gde se ratni zarobljenici pojavljuju kao razoružani
11 neprijateljski vojnici koji su pali pod vlast jedinice - prvo jedinice koja ih
12 je zarobila, pa potom pod vlast sile pod čiju su nadl... vlast pali. E, sad, to
13 znači, drugim rečima, da je taj prvi deo sprovođenja ratnih zarobljenika deo
14 posla koji mora jedinica obaviti koja ih je zarobila, a onda po dubini, kako se
15 oni dalje udaljavaju od mesta borbenih dejstava, oni bivaju preuzimani etapno do
16 mesta gde će biti prikupljeni za određenu jedinicu, naprimer u divizijsku
17 stanicu. Ja ovo navodim kako piše u propisu da bi se bolje razumeli. Vojna
18 policija, kad ima mogućnosti, zbog tog što je stručna za ove poslove, kad je reč
19 o više ratnih zarobljenika, o većem broju, onda ona učestvuje sa onima koji to
20 sprovode da bi to i oni mogli dobro da obave. Daklem ona je tu malo i u smislu
21 stručnosti, i u smislu pomoći i potpore, jer ne radi to sama - verovatno je nema
22 čak ni dovoljno, ali sa svojom stručnosti poboljšava izvršenje zadatka
23 sprovođenja do mesta gde će biti locirani, gde će biti smešteni ratni
24 zarobljenici. To je pojam učešća u tom delu. Kad je reč ko je nosilac, to znači

25

26

27

28

29

30

1 nosilac je jedinica sa svojim snagama koje ima od komandira čete. Ima jedno
2 uputstvo koje propisuje na kom nivou se regulišu pitanja odnosa s... prema
3 ratnim zarobljenicima, koje je izdalo Ministarstvo odbrane Republike Srpske u
4 julu 1992., i u tom uputstvu je napisano da počinje od komandira čete
5 odgovornost za ratne zarobljenike. Četa nema vojnu policiju, pa onda dolazi
6 sledeće mesto gde će biti - u bataljonu - mesto za prikupljanje ratnih
7 zarobljenika. I tu nema vojne policije, pa je onda potrebno da to na nivou
8 komande, recimo brigade koja ima četvu vojne policije, ako ima mogućnosti
9 učestvuje u tome. Evo, to je učešće.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine McCloskey.
11 Oprostite, ali svjedok nije završio.

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Oprostite što prekidam ovu važnu temu,
13 ali došlo je do zamjene termina vezano za "komandu", pa ako bi se to moglo
14 razjasniti.

15 SUDIJA AGIUS: /nedostaje simultani prevod/

16 G. ŽIVANOVIĆ:

17 P: Gospodine Vuga, verovatno ste čuli šta je kolega tužilac tražio. Ako
18 biste mogli da to pojasnite.

19 O: Trebaju mi malo... malo detaljnije objašnjenje u čemu je nejasnoća.

20 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ja sam pokušao da nađem ovaj dio. Molim
21 Vas, ako biste mi mogli dati referencu. Ako Tužilaštvo ima referencu, zamolio
22 bih da nam to navede.

23 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] To je bilo na početku odgovora. On je
24
25
26
27
28
29
30

1 rekao da je komanda bila "zadužena" nekoliko puta. Možda je to pitanje prevoda,
2 ali da li je ta jedinica "zadužena za" ili "komanduje", ili nešto slično?

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je u prvom redu, to jeste red 18
4 prethodne strane, strane 50.

5 G. ŽIVANOVIĆ: Evo, ja ću vam pročitati...

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Stvar je u sljedećem, da čak i Vaše
7 pitanje je bilo prevedeno korištenjem riječi "in charge", što može značiti
8 komandovanje. Ako pogledate redove 14 do 17, posebno red 16, vidjet ćete...

9 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Da. To je dio mog pitanja, čini mi se.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ja to pratim na engleskom, a ne na
11 B/H/S-u.

12 G. ŽIVANOVIĆ:

13 P: U redu. Ja ću Vam ponoviti, ustvari, ovo pitanje. Samo bih Vas molio
14 da samo to ukratko da nam kažete. Vi ste rekli da, znači, orga... vojna policija
15 učestvuje u sprovođenju ratnih zarobljenika, iz čega proizilazi da je nosilac
16 tog posla neko drugi. Samo ukratko, eto, ako možete da nam kažete ko je nosilac
17 posla.

18 O: Mi smo stigli do nosioca posla, samo je put bio malo duži. Rekli smo
19 da je instrukcijom određeno da je nosilac posla, počinje od jedinice koja je
20 zarobila i njenog starešine, koji komanduje tom jedinicom, pa vertikalno linijom
21 komandovanja do najviših organa koji odlučuju dalje o ratnim zarobljenicima. Ako
22 sam bio sad malo precizniji. To, drugim rečima, znači da linijom komandovanja od
23 čete pa naviše briga o ratnim zarobljenicima je u tim rukama. A tamo gde
24 komandant jedinice koja ima vojnu policiju odluči da će na nekom delu

25

26

27

28

29

30

1 sprovođenja ratnih zarobljenika i njihovog obezbeđenja, privremenog, u tim
2 stanicama gde se oni skupljaju, učestvovati vojna policija, onda ona učestvuje.
3 A ja sam rekao kakav je smisao i karakter učešća.

4 P: Hvala Vam. Sad bih Vas molio da mi kažete još samo da li smatrate da
5 bi radi pojašnjenja Vašeg nalaza trebalo još nešto izdvojiti iz Pravila službe
6 vojne policije i iz ovog uputstva koje smo upravo sada analizirali?

7 O: Pokušaću da u najkraćem kažem, da se shvati suština čitavog posla oko
8 koga smo se bavili do sada. To je sledeće: postoji stručnost za bezbednost u
9 jedinici koja u sebi sadrži gotovo sve elemente procenjivanja ugrožavanja i
10 nosilaca ugrožavanja i sve elemente suprotstavljanja ugrožavajućim
11 dele...delatnostima. Daklem to je jedna komponenta stručnosti, i, naravno,
12 vrednovanja informacija u toj oblasti: procene, zaključivanja i ostalo. To je
13 moguć najkraći...

14 Drugi deo je operativna osposobljenost i operativna namena za reagovanje
15 u oblasti bezbednosti, gde je organizacija, edukacija, osposobljenost i
16 opremljenost prilagođena da se preko tih elemenata ostvaruje funkcija. Pa su
17 organi bezbednosti jedno, a vojna policija drugo na terenu bezbednosti. Iako
18 imaju zajednički cilj, zaštitu jedinice, imaju podeljene delokruge, podeljene
19 zadatke, podeljenu osposobljenost. I na taj način može svako da deluje u svojoj
20 oblasti uz istovremeno da se jasno profiliše, da su organi bezbednosti sa
21 stanovišta struke o bezbednosti ipak određeni kao stručni organi komande. Zato
22 nastaju teškoće što se operativno delovanje u izvršavanju zadataka često ili
23 nekad nepotrebno povezuje sa funkcijom organa bezbednosti. To nije to.

24
25
26
27
28
29
30

1 Operativno delovanje je u jedinici pod komandom komandira jedinice, a organ
2 bezbednosti, ako ima potreba da jedinica deluje ili pojedinac na nekim zadacima,
3 on te potrebe može da ostvari samo ako mu to komandant odobri, da angažuje vojnu
4 policiju, inače nema nikakve ingerencije da on dodeljuje nekome od vojnih
5 policajaca ili jedinice vojne policije zadatke koji pripadaju isključivo - to
6 pravo i taj način rada pripada isključivo - komandantu jedinice u odnosu na
7 vojnu policiju i komandiru jedinice u odnosu na njegovu jedinicu. To sam smatrao
8 potrebnim da izvedem iz ovoga što smo dosad radili u pogledu odnosa.

9 P: Ja bih samo jedno pojašnjenje: rekli ste da se, da organ bezbednosti
10 se, odnosno da taj organ bezbednosti je stručni organ koji se bavi zaštitom od
11 ugrožavanja, pa bih samo hteo da mi precizirate da l' se to radi o tajnim
12 ugrožavanjima ili je osim... drugim, ili nekim drugim, ustvari, ugrožavanjima?

13 O: Organ bezbednosti, u okviru svoje komande, vrši bezbednosnu procenu.
14 Bezbednosna procena obuhvata sve načine ugrožavanja koji su organu bezbednosti
15 dostupni u vidu saznanja, informacija, podataka i svega drugog, sve. Pa, onda
16 komandi predlaže ono što će raditi komanda i gde će on učestvovati, a sebi preko
17 kontraobaveštajne procene izdvaja deo koji pripada metodima rada organa
18 bezbednosti. Ili možemo ići i obrnutim redom: ako je pre i više došao do
19 stanj... do saznanja da je kontraobaveštajnom procenom zaključio da će
20 ugrožavanje biti veće ili... kakvo će biti, a još uvek nema podataka, da kažem
21 ono, koji su vidljivi i prepoznatljivi, on na osnovu kontraobaveštajne procene
22 kao platforme za zaključivanje o ukupnoj bezbednosti mora da učestvuje i u
23 prikupljanju podataka od organa komande i drugih, da vidi šta to oni imaju pa da
24
25
26
27
28
29
30

1 to objedini i sa svojom kontraobaveštajnom procenom izade pred komandanta i kaže
2 mu kakvo je stanje ugroženosti sa stanovišta funkcije bezbednosti. Znači
3 funkcija bezbednosti je došla do zaključka da je bezbednost jedinice ugrožena -
4 po čemu, kako, dokle i tako dalje - i da treba raditi u okviru komande i organa
5 komande poslove koje on predlaže, a za sebe će se baviti onim poslovima koji će
6 mu stručni organ dodati još na ono što je on sam našao.

7 P: Hvala, gospodine Vuga. Sad bih hteo još nešto da pogledamo: naime nas
8 dosta interesuje kako su se ova pravila bezbednos... o bezbednosti o kojima smo
9 govorili primenjivala na nivou kom...korpusa. Pa mi recite koje je pravilo inače
10 u Vojsci Republike Srpske regulisalo rad korpusa Vojske Republike Srpske?

11 O: U Vojsci Republike Srpske je primenjivano pravilo korpus kopnene
12 vojske. Znači, taj... Istina, privremeno, ali nije bilo drugog pravila i ono je
13 takvo kakvo je bilo praktično bilo pravilo po kome se moglo i postupalo se. To
14 se može videti iz dokumenata, borbenih i operativnih. To se može videti i iz
15 toga što nije bilo drugih pravila, a vojska je delovala formacijski ustrojena
16 onako kako je to pravilo po zadacima izgledalo. Znači korpus je formacijski bio
17 ustrojen tako da se vidi da je pravilo diktiralo njegovu ustrojenost uz uslove u
18 kojima je delovao, verovatno sa manje ili više podešenosti prema tom pravilu.
19 Razume se, pravilo daje postavke, opšte, a praksa i život ne omogućavaju uvek da
20 se sve te postavke decidno i doslovno sprovedu, ali najveći deo... ili može se
21 reći, suštinski, to je pravilo bilo osnov.

22 P: Ja bih molio da pogledamo dokaz... tužiočev dokaz P412. Možemo odmah
23 ići na stranu 181 B/C/S teksta, odnosno na stranu 110 engleskog teksta.

24 Ja mislim da... Engleski tekst je u redu, a ja mislim da je... da je,
25 ovaj, da je dve strane dalje - B/C/S tekst je dve... dve strane dalje. Znači,
26 trebao bi da bude 183. E, to je to.

27
28
29
30

1 Gospodine Vuga, Vi ste imali u vidu u Vašem izveštaju i odredbe o
2 bezbednosti koje su sadržane u drugom... to Vam je u drugom *binderu*...
3 /nerazgovijetno/.

4 O: Dobro, tu je. Pronaći ću sada.

5 P: Samo izvol'te, pronađite.

6 O: Da, tu je pravilo. Imam ispred sebe pravilo.

7 P: To je stranica... to je... to je paragraf 468. Počinje sa 468, pa
8 posle se nastavlja još jedno dve... Paragraf 468, dakle ne stranica.

9 O: Da, da.

10 P: Ja sam hteo da Vas pitam, u pogledu ovog pravila službe korpusa, da
11 li su ove odredbe specijalno, dakle ove odredbe o bezbednosti koje ste Vi imali
12 prilike da pročitate i analizirate, da li su one dosledno primenile ona pravila
13 iz Pravila službe organa bezbednosti o kojima smo već govorili. Da li su oni
14 prihvatili ta... prihvatili ta načela iz Pravila službe organa bezbednosti?

15 O: Što se tiče odredba... odredaba o bezbednosti i pravila službe, kako
16 je ono odredilo ostvarivanje funkcije bezbednosti u vojsci, te su odredbe - da
17 kažem onako najjednostavnijim rečnikom - distribuirane po pravilima saglasno
18 potrebama i određenju nivoa jedinice u kojima je trebalo da se one ostvaruju, da
19 se primenjuju. Zato imamo situaciju da gde god se radi o organu bezbednosti,
20 njegov...njegova uloga se u komandama definiše primereno tome i saglasno tome
21 koji je nivo komandovanja, a njegovi poslovi i zadaci su preuzeti... njegov
22 delokrug, poslovi i zadaci su preuzeti iz Pravila službe organa bezbednosti kao
23 fundamentalnog dokumenta u komu je definisano sve što je u vezi sa delokrugom
24 organa bezbednosti i ostalim pitanjima njegovog delovanja. Zato kad se ovo
25 pravilo posmatra, mi se gotovo redovno vraćamo u Pravilu službe organa
26 bezbednosti, Pravilu službe vojne policije i uputstva koja određuju kako će se
27 ova pravila sprovesti, znači Uputstvo o metodima rada kao delom koji rade
28 organi bezbednosti i Uputstvo za primenu pravila službe vojne policije. To je
29 dakle... Praktično, kad uđete u korpus, Vi iz njega opet imate izlazak ili,
30

1 bolje rečeno, u njega ulazak u pravilo jedno i drugo, i uputstvo jedno i drugo.
2 Tu nema nikakvih razlika i protivrečnosti, samo su definicije prilagođene nivou
3 komande korpusa i strukturi komande korpusa kad je reč o linijama saradnje i
4 linijama odgovornosti i sve ostalo što se obavlja u komandi. U tome je otprilike
5 - ne otprilike... U tome je sve ono što je bitno za funkciju organa bezbednosti
6 u komandi korpusa.

7 P: Da li možete da mi pojasnite samo i ovu prvu tačku, dakle to je
8 tačka... paragraf 468, prvu rečenicu gde kaže da je: "Bezbednosno obezbeđenje
9 predstavlja vrstu obezbeđenja u operacijama i drugim borbenim dejstvima koje se
10 zasniva na u miru već postavljenom sistemu bezbednosti i samozaštite u korpusu."
11 Interesuje me, kad se kaže "u korpusu", da li to obuhvata i celu zonu odbrane
12 korpusa ili to obuhvata samo komandu, odnosno komandu korpusa?

13 O: Da, da, korpusa. Ovde se vidi da je reč o korpusu, a ne o komandi
14 korpusa - znači u korpusu. To je ono za što je korpus odgovoran i nadležan kao
15 jedinica, organizacijska, a komanda se nalazi na čelu korpusa i naravno da je...
16 i razumljivo je da bi se o ovom poslu kakav je bavila komanda korpusa i njeni
17 organi. Daklem reč je o korpusu. Rekao bih možda bolje o zoni korpusa u kojoj se
18 on... koj... na koju je on poseo, koja mu je dodeljena.

19 P: Molio bih da pređemo na tačku 3. Ona se nalazi na B/C/S verziji na
20 sledećoj strani, a u engleskoj verziji je već vidimo, ali mislim da će opet
21 jedan deo možda preći na sledeću stranu. Tu se kaže, između ostalog, dakle da se
22 organi bezbednosti... da to obuhvata pravovremeno organizovanje i sprovođenje
23 kontraobaveštajnih mera i aktivnosti, i to otkrivanje i sprečavanje tajne i
24 organizovane delatnosti stranih obaveštajnih službi, delatnosti i dejstva
25 izviđačkih, diverzantskih i terorističkih snaga, delatnosti i dejstva
26 specijalnih jedinica neprijatelja, delatnosti neprijateljeve emigracije i
27 unutrašnjeg neprijatelja.

28
29
30

1 Da li to znači da organ bezbednosti korpusa sve ove stvari mora
2 sprovoditi, kako ovde kaže, "pravovremeno", na otkrivanju svih ovih delatnosti u
3 celoj zoni odgovorno... odbrane korpusa?

4 O: Organ bezbednosti i prema ovoj definiciji - a ona je uzeta iz Pravila
5 službe organa bezbednosti, samo je prilagođena korpusu - ima obavezu da sve ovo
6 organizuje i realizuje u korpusu. Naravno, zato ima određenu strukturu koja će
7 to ostvarivati, ali je on odgovoran za sve ovo što će se raditi u korpusu, kao
8 nosilac funkcije kontraobaveštajne i kontraobaveštajnih zadataka, njihov
9 organizator, realizator i stručni rukovodilac, rukovodilac u stručnom pogledu.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Mislim da zasada ovdje moramo
11 stati. Imamo pauzu od 25 minuta. Hvala.

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

13 ... Početak pauze u 12.30h

14 ... Sjednica nastavljena u 13.00h

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

16 Izvolite sjesti.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine McCloskey?

18 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Želio sam Vas samo kratko obavijestiti
19 da Tužilaštvo nema prigovora na još jednu uvodnu riječ gospodina Ostojića. Mi
20 bismo željeli da nastavimo s njim razgovarati o svim drugim stvarima danas
21 popodne kao što već jesmo razgovarali. Mislim da ćemo nakon toga sutra ujutro
22 imati bolju predstavu i dati Vam više informacija.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dok to radite, da li biste ga
24 podsjetili da nije podnio revidiran kompletni spisak po pravilu 65ter?

25

26

27

28

29

30

1 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Sasvim sigurno, gospodine
2 predsjedavajući.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Molim da nastavimo.
4 Gospodine Živanoviću, morat ćete sačekati da svjedok dođe.
5 Gdje se nalazimo? Jesmo li na pola puta?

6 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Otprilike.

7 [Svjedok je ušao u sudnicu]

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Živanoviću.

9 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Hvala.

10 P: [na B/H/S-u] Gospodine Vuga, mi smo govorili o tački 4... o paragrafu
11 468 pravilnika korpusa koji govori o organizovanju i sprovođenju određenih mera.
12 A sada bih prešao na tačku 469, koja govori koje se operacije izvršavaju, koje
13 operacije... koje se... koji se zadaci izvršavaju u zoni operacija i koji su
14 stavljeni u okvire bezbednosnog obezbeđenja u korpusu.

15 Ja bih Vas molio samo da obratimo na prve dve ove tačke pošto će za njih
16 biti vezano moje sledeće pitanje. To je suprotstavljanje i onemogućavanje
17 delatnosti stranih obavestajnih službi, izviđačkih i diverzantskih jedinica
18 neprijatelja, specijalnih jedinica, delatnosti jugoslavenske neprijateljske
19 emigracije i unutrašnjeg neprijatelja. I pod dva: zaštita i neposredno
20 obezbeđenje sistema rukovođenja i komandovanja i veze komandi i jedinice korpusa
21 i sadejstvujućih jedinica Teritorijalne odbrane, zaštita osetljivih i vitalnih
22 objekata u jedinicama i, u zoni operacije, zaštita tajnosti odluka, planova i
23 borbene dokumentacije.

24 Recite mi sada da li se i to odnosi na celu zonu odbrane korpusa.

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, u celini se odnosi na celu zonu, kako je ovde napisano.

2 P: Gospodine Vuga, recite mi da li je moguće da se... da u vreme rata
3 ove poslove niko ne vrši?

4 O: Pa, nije moguće zato što bi funkcija, odnosno namenski zadaci korpusa
5 kao jedinice, operativne, bili dovedeni u pitanje, i onda ne bi postojao
6 zast...zastupljen ovaj elemenat bezbednosti izvršenja zadatka. Znači nema...
7 nebezbedno bi se izvršavali zadaci. Drugim rečima, mogli bi biti sprečeni u
8 izvršenju zadatka u nedostatku mjera koje su propisane.

9 P: Ja bih Vas molio sad samo još da pogledamo jedan dokument koji se
10 tiče... normativni dokument. To je Uputstvo za rad komandi i štabova. To je 699,
11 dokument P699. [simultani prevod] Strana 109 na B/H/S-u, a 100 na engleskom.

12 [na B/H/S-u] Radi se o Uputstvu o radu komandi i štabova. I prvo bih Vas
13 pitao da li je ovo uputstvo primenjivano u Vojsci Republike Srpske kao
14 normativni dokument.

15 O: Prema dokumentaciji koju sam... u koju sam ja imao uvid i analizirao
16 je, ja sam zaključio da je ovo uputstvo primenjivano. Zaključio sam zbog toga
17 što sam u dokumentima pronalazio određene odredbe dokumenata, naređenja, koji se
18 mogu identifikovati kao postupanje po ovom uputstvu.

19 P: Molio bih Vas da pogledamo tačku 222, drugi paragraf. To je na
20 sledećoj strani engleskog prevoda. Ona glasi - čitam samo prvu rečenicu - dakle:
21 "Mere bezbednosti moraju biti neprekidne i celishodno organizovane." Recite mi,
22 da li u kontekstu ove odredbe je moglo doći do toga da se ove mere u komandi
23 Drinskog korpusa ne sprovode jedan ili više dana u toku borbenih operacija?

24 O: Odgovor na ovo pitanje bi se mogao svesti na komparativnu analizu da
25 li je dolazilo do prekida ugrožavajućih delatnosti kada bi organ bezbednosti ili

26

27

28

29

30

1 komanda korpusa mogla biti mirna, da ništa ne preduzima na svom obezbeđenju.
2 Uzrokovanje neprekidnosti mera bezbednosti da budu neprekidne i celishodno
3 zasnovane je pre svega u ispoljavanju ugrožavajućih delatnosti koje su također
4 bile neprekidne i ciljno usmerene da destabilizuju sistem, ugroze ga i onemoguće
5 mu funkciju, znači funkciju komandovanja i svega onog što u komandovanju bude:
6 veze, komandnih mesta i ostalo. Drugim rečima, nije moglo - ako se dosljedno
7 sprovodi - ni jednog trenutka da se prekida.

8 P: Gospodine Vuga, recite mi sada, da li smatrate da sa stanovišta
9 objašnjenja Vašeg nalaza treba još nešto reći vezano za Pravilo korpusa kopnene
10 vojske ili za ovo uputstvo koje... o kome smo sada razgovarali?

11 O: Sa stanovišta Pravila kopnene vojske mi smo razgovarali o delu koji
12 je u okviru onoga što sam ja istraživao. Na njega su uglavnom - ne u celini i ne
13 po detaljima - dati svi odgovori kroz ovo što smo raspravljali, pri čemu je
14 nešto više dato u izveštaju... u stručnom izveštaju koji sam ja napisao. No
15 trebam reći sledeće: mislim da je važno da se napomene, a to je: za ovako obilne
16 zadatke kakvi su u oblasti bezbednosti u komandi korpusa i u zoni korpusa mora
17 postojati određena struktura, organizacijska, koja može te zadatke da izvršava.
18 Daklem sami zadaci za sebe, ovakvi kakvi su, govore da se radi o veoma složenim,
19 veoma obimnim, neprekidnim zadacima. Kad je to u pitanju, onda to podrazumeva
20 odgovarajuće resurse ljudske, stručnost njihovu, opremljenost sredstvima koja su
21 potrebna za te zadatke i mogućnost da ih oni sa odgovarajućim vremenskim
22 mogućnostima koje im stoje na raspolaganju izvršavaju u tolikoj meri i na takav
23 način da ceo sistem funkcioniše bezbedno. I postoje dva termina koja se koriste:
24 na nivou potrebne bezbednosti ili na nivou zadate bezbednosti. Jedan i drugi se
25 odnosi na obezbeđenje koje daje sigurnost onima koji izvršavaju svoje redovne

26

27

28

29

30

1 zadatake u korpusu, u ratu, u miru i u neposrednoj ratnoj opasnosti, sa razlikama
2 koje nose... nosi svako od ovih stanja u kome se deluje.

3 P: I samo - pre nego što zaključimo ovo razmatranje normativnog dela
4 Vašeg nalaza, odnosno tema koje su pokrivena Vašim nalazom - recite mi još samo,
5 od kakvog je praktičnog značaja bezbednosno obezbeđenje i uopšte bezbednost
6 posebno u uslovima rata?

7 O: Deo bezbednosti o kojima... o kojoj mi razgovaramo, to je taj deo
8 koji predstavlja funkciju organa bezbednosti i stručne službe bezbednosti, ima
9 naročiti značaj u ratnom... u ratnim uslovima zbog toga što se neprijateljska
10 delatnost koja se ispoljava, i ugrožavajuće delatnosti u celini, koje su
11 usmerene protiv komande i jedinica korpusa, izvršavaju najčešće tajno i malim
12 snagama da bi se postigli što veći efekti, iznenađujuće, kako po cilju na koji
13 je usmeren, tako i po načinima kako će biti izvedene. Zato sistem mora imati
14 sistem komandovanja i korpus, kao komanda, mora imati na raspolaganju kadrove i
15 sve ono što uz njih ide u vidu osposobljenosti i organizovanosti i sredstava da
16 te zadatke maksimalno uspešno izvršavaju. U tome je značaj, jer su posledice u
17 odsustvu ovakvih mera najčešće veoma teške i obično se ne mogu otkloniti u pravo
18 vreme, nego traže... otklanjanje traži mnogo vremena i mnogo napora - najčešće
19 za zakašnjenjem. Time je određen značaj svega što je rečeno.

20 P: Hvala Vam. Gospodine Vuga, pre nego što pređemo na razmatranje
21 borbenih dokumenata koji su bili predmet Vaše analize, ja bih hteo da prođemo
22 kroz određena normativna dokumenta koja su doneli organi Bosne i Hercegovine u
23 to vreme i neposredno pre toga, a koji bi trebali da oslikaju u najkraćim crtama
24 opštu situaciju, a posebno bezbednosnu situaciju, u ovom delu Bosne i

25

26

27

28

29

30

1 Hercegovine.

2 Ja bih Vas molio da uzmete treći Vaš *binder* i molio bih da odmah dođemo
3 na dokument 1D710.

4 Ovo je akt Predsedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine
5 koji je... nosi datum 4. april 1992. godine. U prvoj tački Vi vidite da je
6 doneta odluka Predsedništva SR Bosne i Hercegovine 3. aprila 1992. godine o...
7 da se izvrši mobilizacija jedinica Teritorijalne odbrane. Recite mi, prvo, da li
8 Vam je poznato da li je ovu odluku donelo Predsedništvo Socijalističke Republike
9 Bosne i Hercegovine u punom sastavu ili ne?

10 O: Na osnovu dokumenata koje sam ja analizirao, Predsedništvo nije bilo
11 u punom sastavu kad je donosilo ovakvu odluku. Nisu bili predstavnici srpskog
12 naroda koji su bili u Predsedništvu po Ustavu, pre... pre... koji su
13 predstavljali srpski narod po Ustavu /nerazgovijetno/ Bosne i Hercegovine.

14 P: Hvala. Je li možete sada da nam pojasnite šta je u tadašnjem sistemu
15 značio ovaj pojam "Teritorijalna odbrana"? Koga je on obuhvatao?

16 O: U tadašnjem značenju, Teritorijalna odbrana je bila komponenta
17 oružanih snaga SFRJ. Znači JNA je bila jedna komponenta oružanih snaga, kao
18 savezna vojska, a TO, Teritorijalna odbrana, je bila komponenta oružanih snaga
19 SFRJ.

20 P: Da li možete da nam kažete koji su bili uslovi, odnosno ko je bio
21 obavezan da bude pripadnik Teritorijalne odbrane, ako znate odgovor na to
22 pitanje?

23 O: Pripadnici Teritorijalne odbrane su bila... bili građani SFRJ koji
24 nisu bili u sastavu Jugoslovenske narodne armije, i to na odsluženju vojnog roka
25 ili kao rezervni sastav JNA-a, a bili su vojni obveznici i mogli su izvršavati,
26 bili su sposobni, mogli su izvršavati poslove i zadatke u oblasti odbrane kao

27

28

29

30

1 pripadnici Teritorijalne odbrane jedinica na teritoriji Republike, gde su imali
2 ratni raspored i gde su živeli. Mada cela stvar, ovako kakva je, ona je bila
3 regulisana Ustavom SFRJ: šta je Teritorijalna odbrana, šta je JNA i ko je
4 nadležan da se... i odgovoran da se njima bavi.

5 P: Zamoliću Vas opet samo da malo sporije govorite. U tački 3 se govori
6 o mobilizaciji rezervnog sastava milicije Socijalističke Republike Bosne i
7 Hercegovine. Je l' možete da nam bliže odredite šta je to predstavljao taj
8 rezervni sastav milicije?

9 O: Rezervni sastav milicije je bio u nadležnosti Ministarstva
10 unutrašnjih poslova, tako da on suštinski ne zadire u deo koji se... koji se
11 odnosi na Teritorijalnu odbranu i nadležnost vojnih organa. Tako da je to
12 poseban plan i poseban način realizacije tog plana. Ja se nisam posebno bavio
13 ovim pitanjem, ali mi je poznato iz ranije funkcije na kojoj sam bio, na...
14 ranije dužnosti na kojoj sam bio, šta je značio rezervni sastav milicije i ono
15 što su oni trebali da rešavaju, jer ja sam imao iz Uprave bezbednosti
16 svojevremeno određene... određena saznanja o tome.

17 P: Molio bih sada da pogledamo dokument 1D1282. Molio bih samo da
18 spustimo malo ovaj dokument.

19 Ovo je odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti. Da li možete
20 videti kada je ona doneta? Da li vidite iz ove odluke?

21 O: Koliko vidim, ova je odluka doneta 8. aprila 1992. godine sa potpisom
22 predsednika Predsedništva Alije Izetbegovića - ako sam dobro povezo ove dve
23 strane, pošto se kod mene nalazi na drugoj strani.

24 P: Ja bih molio da pređemo na drugu stranu. To je /nerazgovijetno/. Gore
25 je prikazan taj potpis, ali na drugu stranu smo prešli radi jedne druge odluke

26

27

28

29

30

1 koja se nalazi pri dnu. Ja bih molio da malo spustimo ovu sliku. Dakle to je
2 odluka o zavođenju radne obaveze. Ja bih Vas sad zamolio da mi odgovorite, po
3 Vašem saznanju, šta uopšte znači "radna obaveza". Dakle u situaciji kad je, kako
4 smo videli prethodnom odlukom, proglašena neposredna ratna opasnost?

5 O: Radna obaveza, kako je ovde, u kontekstu razvoja događaja, a i po
6 propisima, podrazumeva da će uvođenje radne obaveze stvoriti uslove i obavezu da
7 se strukture društva kojima je ova radna obaveza obuhvat...obuhvaćena, znači
8 koje... koje se odnos... na koje se odnosi ova radna obaveza, delovati na nov
9 način u odnosu na dotadašnje stanje, i da će te strukture društva funkcionisati
10 saglasno stanju koje je prethodno proglašeno, a to je bilo neposredna ratna
11 opasnost.

12 P: Ovde se u tekstu odluke navodi da se radna obaveza uvodi za sve
13 državne organe. Zatim se navode organizacije društvenih delatnosti, zatim javna
14 preduzeća, druga pravna lica i samostalni privrednici, i na kraju banke. Kako ja
15 razumem, praktično niko nije izostavljen od ove radne obaveze. Da li...

16 O: Po ovome ja... ja razumem da su ovi potpuno obuhvaćeni, a sad, šta je
17 izostavljeno očigledno da nije imalo neki značaj kojim bi se nalagalo da se
18 uključe sa obavezom da ispunjavaju ove zadatke koji su tu. Verovatno da ima neki
19 deo koji nije funkcionalno mogao doprineti da se poslovi i zadaci u vezi sa
20 radnom obavezom obavljaju u korist odbrane i onoga za šta je radna obaveza
21 uvedena. Tako da nije isključeno da je nešto postalo neobuhvaćeno.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine McCloskey?

23 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ulažem prigovor na relevantnost. Po
24 prvi puta svjedok izgleda da nagađa. Kaže "možda, ne znam", a to nije nešto što
25 sam vidio u njegovom izvještaju i ne bih želio da on nagađa.

26 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Mislim da je svjedok čuo ono

27

28

29

30

1 što ste upravo rekli. Mislim da će izbjeći da to dalje čini.

2 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ja prelazim na drugi dokument.

3 P: [na B/H/S-u] Ja bih Vas molio sada da pogledamo 1D731.

4 Radi se o uredbi sa zakonskom snagom o odbrani. Da li možete da kažete
5 kada je ta uredba doneta i ko je doneo?

6 O: Uredba sa zakonskom snagom o kojoj je reč... uredbu sa zakonskom
7 snagom doneo je... donelo je Predsedništvo, i to je donelo 17. juna 1992.
8 godine, prema ovom podatku koji stoji sa potpisom predsednika Alije
9 Izetbegovića.

10 P: Ja mislim da ste Vi pogrešnu... pogrešan dokaz okrenuli ili smo možda
11 i mi pogrešili u... To je 731. 1D731 Vam je obeležen taj tekst.

12 O: Znači da je zamalo pitanje pomoglo. Uredbu... uredbu je donilo
13 Predsedništvo. To je nesporno.

14 P: Kod mene je to uredba sa zakonskom snagom o odbrani, ali nosi drugi
15 datum. Samo zbog toga Vam govorim i...

16 O: Nisam... Verovatno da mi je tekst malo manje prepoznatljiv...

17 P: Da li možete da pogledate eventualno na ekranu, ako Vam to neće biti
18 problem? Da li vidite gore u desnom uglu? Evo, sad ćemo da Vam povećamo malo.

19 O: U desnom uglu je 20. maj 1992., ali sam tražio pod uredbom dole kad
20 je doneta, jer ovo je objavljena, objavljena je u službenom listu Republike
21 Bosne i Hercegovine 20. maja 1992.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da, upravo sam to i hteo da Vas pitam. Sad bih Vas molio ako možemo
2 da pogledamo član 48-mi ove uredbe. On se nalazi na trećoj strani ovog
3 dokumenta.

4 Pa bih Vas molio da pogledate kako je definisana, odnosno koje su
5 granice, starosne granice, za radnu obavezu o kojoj sam Vas malopre pitao?

6 O: Starosne granice za radnu obavezu su od navršenih 15 godina života.

7 P: Hvala. A možete li pogledati sada član 50-i? To je na istoj stranici,
8 gde je definisano raspon, starosni raspon, za jedinice civilne zaštite?

9 O: Starosni raspon za jedinice civilne zaštite određen je od 80 do 60
10 godina starosti - od 18, izvinite. Od 18, izvinite. Da, to je lapsus. Od 18 do
11 60 godina starosti za muškarce i ima 55 godina za žene. To je razlika u...
12 manje-više standardna.

13 P: I konačno... konačno bih Vas molio da pogledamo još član 51, koji se
14 odnosi na obučavanje za odbranu. Je l' možete tu da nam kažete koji je raspon,
15 starosni raspon, za... u... u pravima i dužnostima za obučavanje za odbranu?

16 O: Da. Ovde je obučavanje od navršenih 15 do navršenih 60 godina života,
17 muškarci, odnosno 55 godina, žene, ako su sposobni za pohađanje obuke. Znači
18 uslov je sposobnosti i ove godine.

19 P: Molio bih Vas sad da pređemo na drugi dokument. To je 1D729. Ja
20 mislim da ste ga Vi gledali malopre umesto dokumenta...

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine McCloskey?

22 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Imam prigovor. Sada samo prolazimo kroz
23 dokumente i svjedok iz njih čita, a to nije ni od kakve dokazne vrijednosti i
24 troši vrijeme.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, i to možemo izbjeći. U domaćim
26
27
28
29
30

1 zakonodavstvima koja ja poznajem to je *anathema*, to se ne smije.

2 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Nemam nikakvih prigovora da zastupnik
3 Obrane to citira i onda postavi pitanje.

4 [Sudije vijećaju]

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Živanoviću, koje je bilo Vaše
6 pitanje?

7 G. ŽIVANOVIĆ:

8 P: Ja bih molio da svedok pogleda sledeći dokument, to je 1D729, i da
9 nam kaže da li zna kada je i da li je na teritoriji Bosne i Hercegovine
10 proglašeno ratno stanje?

11 O: Da vidimo 729. Aha, tu je.

12 Ratno stanje je na teritoriji Bosne i Hercegovine proglašeno je 20. juna
13 1992. godine.

14 P: A možete li u istom tom dokumentu da pogledate jednu naredbu, pa nam
15 recite na šta se ona odnosi?

16 O: Suština, kad je reč o ovom dokumentu, odnosi se na proglašenje javne
17 mobilizacije, koja obavezuje sve radno sposobne građane od 18 godina do 65
18 godina da se bez odl... - i žene od 18 do 55 godina - da se jave u jedinice
19 civilne zaštite i da tamo vrše svoje dužnosti, i na opštu javnu mobilizaciju
20 svih vojno-sposobnih obveznika na teritoriju Republike Bosne i Hercegovine, i to
21 u starosti od 18 do 55, kao što ranije bilo tamo napomenuto po zadacima koji su
22 izvršavani - tako je ovde od 18 do 55.

23 P: Da li je ovom naredbom u stavu 1 propisano šta vojni obaveznik...
24 obaveznici treba da donesu sa sobom kada se odazivaju pozivu za mobilizaciju?

25 O: Da. Vrlo je precizno određeno da ponesu sa sobom vojnu opremu i lično

26

27

28

29

30

1 naoružanje i da se jave najbližoj jedinici - najbližoj jedinici Teritorijalne
2 odbrane. Znači, mobilizacija je podrazumevala da budu uključeni sa onim
3 sredstvima koja su predviđena da ih nose sa sobom u jedinicu Teritorijalne
4 odbrane.

5 P: Hvala Vam. Sad bih Vas molio da pogledamo, to je dokument 1D712.

6 Je li možete da nam kažete koji je to dokument?

7 O: Ovde je reč o uredbi sa zakonitom snagom o vojnoj obavezi.

8 P: Da li možete da vidite... Pardon, samo da sačekamo da se pojavi. Da
9 li možete da mi kažete od kog je datuma ta uredba?

10 O: Uredba je od 1. avgusta 1992. godine.

11 P: Ja imam, ja imam, ovaj...

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Imam jedno pitanje: na temelju čega on
13 kaže da se ovo odnosi na 01.08.1992.? Ono što ja vidim na monitoru...

14 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Zato što svjedok gleda u svoj
15 registrator, u svoju fasciklu, a ne na ekran. To je krivi dokument na ekranu.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vidim. Shvaćam.

17 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Molim da se to stavi na grafoskop.

18 P: Ja ću Vas samo zamoliti da pogledate član drugi - to je jedina
19 odredba koju treba da pogledamo - i da mi odgovorite na pitanje: ko, po ovoj
20 odredbi, podleže vojnoj obavezi?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Prema odredbama ove uredbe, u članu 2, vojnoj obavezi podležu u miru
2 i ratu svi građani Republike Srpske... Bosne i Hercegovine koji imaju opću radnu
3 sposobnost. Dakle to je definicija da se radi o općoj radnoj sposobnosti kao
4 osnovi odakle se ide da... uz uvjete koji su kasnije propisani i slede iz ove
5 uredbe, ali mora biti i kao uslov prva opcija radna sposobnost. Znači to je taj
6 prvi uslov - i svi građani. Zatim se to prenosi na... ta uredba širi i kaže da
7 su odgovorna preduzeća, mesne zajednice, društveno-političke zajednice i njihovi
8 organi i druge pravne osobe. U tome je bitno da se radi o tome da se deo obaveza
9 koje treba sprovoditi obavezuju i ove strukture društva kojima je preneto da
10 realizuju zadatke u oblasti odbrane.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Gospođo Fauveau? Samo trenutak,
12 gospodine Živanoviću.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Jedno malo pojašnjenje. Stranica 70, red
14 13 i 14. Tu stoji da su građani Republike Srpske u Bosni i Hercegovini. Da li se
15 radi o Republici Srpskoj ili Bosni i Hercegovini?

16 SUDIJA AGIUS: /prevod engleskog transkripta: "Da. Hvala vam."/

17 SVJEDOK: Tu je bila ispravka, ali nije konstatovana. Bila je ispravka
18 koju sam ja rekao "ne" jer je to lapsus. Ovo se radi o Bosni i Hercegovini.
19 Znači samo nije mogla da se konstatuje zbog brzine.

20 G. ŽIVANOVIĆ:

21 P: I samo još jedno pitanje vezano za ovo: recite mi, ako se sećate, je
22 l' se sećate donje granice onih obveznika radne obaveze? Od koje godine počinje
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ta radna obaveza? Ako se ne sećate, ako ne možete da se setite, možemo da se
2 vratimo na taj dokument.

3 O: Možemo da se vratimo, al' po mom sećanju to je donja, donja -

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Trenutak. Gospodine McCloskey?

6 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Koja je relevantnost radne obaveze iz
7 1992.? Ovo može biti dugotrajni rad ako tako krenemo.

8 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Objasnit ću.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Kakva je relevantnost? I zatim
10 završavamo za danas.

11 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Relevantnost je zato što radna obaveza
12 počinje sa 15 godina, a tako počinje i vojna obaveza prema ovom pravilu.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Nastavit ćemo sutra. Do tada
14 prekidamo s radom. Do sutra u 09.00h.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 ... Sjednica završena u 13.45h.

17 Nastavak zakazan za srijedu,

18 02.07.2008. u 09.00h.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30